

Luc Tinh Tân Văn

Directeur Politique—L.MARTY
ADM. CÉRANT—NGUYỄN-V.-CÙA
ADMINISTRATION ET RÉDACTION:
Saigon, Rue Catinal, 153-155 (1er Etage)

GIÁ BÁN:
Nam-kỳ, Trung-kỳ và Cao-manh
Một năm..... 6\$00
Sáu tháng..... 3\$50
Ba tháng..... 2\$00
Mua báo thì kẽ từ ngày
mồng 1 và ngày 15 moi tháng
mà phải trả tiền trước.

閏新省大
MỖI TUẦN LỄ RA BA KỲ:
NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
Mỗi số bán lẻ..... 0\$04
TELEPHONE N° 476

GIÁ BÁN:
BẮC-KỲ, LÀO, ĐẠI-PHÁP
VÀ THUỘC ĐỊA:
Một năm..... 7\$00
Sáu tháng..... 4\$00
Ba tháng..... 2\$25
On s'abonne sans frais dans
tous les bureaux de poste.

POUR LES ANNONCES, s'adresser
à SAIGON: Aux bureaux du Journal.
à HANOI: Aux bureaux du Trung-
Bắc-Tân-Vân.

On traite à forfait pour les
contrats de longue durée. Les
prix sont payables d'avance.

MỤC LỤC

- 1. — cẩn kiêm đã đến.
- 2. — át đầu điện báo.
- 3. — Việt-Nam đoàn-thề hội.
- 4. — Tánh học-trò cẩn biết.
- 5. — Gương báu đáng khen.
- 6. — Càng ngày càng thêm.
- 7. — Thành lúa và chài lúa.
- 8. — Thương mãi tái luận.
- 9. — Thông báo.
- 10. — Lời rao.
- 11. — Thư tín.
- 12. — Từ do điện dân.
- 13. — Hàng Annam.
- 14. — Cả tiếng kêu dân Nam-việt.
- 15. — Nhắn với bạn Đồng-bang.
- 16. — Văn-nghen.
- 17. — Hướng truyền.
- 18. — Tin Đồng-dương.
- 19. — Trình thám tiền thuyết.
- 20. — Đoản thiên tiền thuyết.

HỘI CẨN KIÊM ĐÃ ĐẾN

Annam, xin ghé mắt, ghi để kế lâu dài

(Tiếp theo)

Nghe mấy lời luận, tôi ngạc-nghĩa
hồi lâu rồi ngần-ngừ đáp lại rằng;
“ Phải, lời luận của cô thật đáng
lời, chau-nhọc, tôi kính phục lắm
đó, song tôi chẳng tưởng rằng trong
Thương-cuộc công-ty chẳng có người
xét tôi iế, vì cả hai đều là tay thực
giả, bậc thượng-lưu. Lúc khởi đầu
là lúc gấp như cứu hỏa, phải bón cù
bàn hối tạm cho cả người lo ập điều
lệ đó thôi, chí ư điều lệ lập rồi, thì
phải nhóm đại-hội mà chọn người
đủ tài trí về nghiệp thương lo lắng
chờ lẽ nào không.

— Vậy thì tôi rất mắng cho tướng
lai Nam-việt. Nếu quả như lời ông,
thì tôi tự trách tôi vội biếm không
dè lời nói. Tuy vậy mà tôi chẳng e
rằng ông không rộng dung cho phụ
nhơn lầm lỗi. Lê phải tôi chẳng nên
đeo bòng đeo đeo cho lạc đe, vì tôi
đã thưa rằng tôi nhẫn còn buồn cho
phe phụ-nữ của tôi, chưa chịu ăn
năn mà chia bớt gánh vát với chồng
trong cơn tranh cãi.

“ Vậy tôi xin nói :

“ Tôi thầm ước, chờ chi phe phụ
nữ của tôi, ấy là chị em của tôi, sửa
nè niếp lại như tôi vầy, thì có lo chi
sợ dây Đoàn-thề của Annam chẳng
dài vặt-vặt như dày-dưa, có lo chi
cuộc tranh cãi thương-trường của
Annam trong hội này không thành
công, không thắng dân nhà Hán.
Chờ trưởng bỏ hết việc se sua vàng
ngọc so sánh áo-quần ấy là dù cho
phận chủ trương hiền đức, dù mà
gọi chia gánh nặng với chồng, làm
lợi cho nhà, ích cho nước. Muốn trồ
nên tay nội trợ ít nữa phải dưỡng
tánh như vầy :

“ Khi tôi bỏ hết phẩn-son, ngoc-
vàng, hàng-giả rồi, tôi tự nghĩ cũng
chưa phải dù ; muốn đẹp phận lè
gia, phải cần từ chút công kiêm từ
chút cửa. Những giờ rảnh của tôi
chả hề khi nào bỏ luống. Tôi đem
hết nứ công nǚ hạnh của tôi ra
mà dùng cho tiêu khiển ngày giờ,
khỏi mơ trường những cuộc phù ba
thể sự. Tôi làm bánh làm mứt để

cho các em trả Annam, trước là
lấy lời, sau té miếng bánh miếng
mứt cho con, cho trẻ, cho tờ, nó ăn,
khỏi mất đồng tiền mua những cù-
tiểu, mìn, hoàng-thánh, cháo muối,
cháo lùn, cháo lòng trùn, cháo vit,
bò-bia, lục-tàu-chúc, hồng-tàu-
xá, xương-xáo, bông-cỏ, tàu hủ, bánh
cam, bánh bò, bánh tiêu, bánh ướt,
dầu-chạ quây, lèn-kén v.v. “ Những
món ấy, đều là tay Khách-trú làm
ra ; xem lấy nhà họ ở, chỗ họ ngủ,
thì đủ biết do-dáy lụa lung, ăn dã
tồn tiền lại thêm sanh bình. Nếu
nhà có con mà mỗi bữa cứ cho nó
ăn các món đó, thì chờ trách sao nó
éo-uộc, bệnh hoạn thường thường, mà
cũng chờ trách sao nó ngu nó dại.
Thứ xem, Khách-trú bán đồ đó, mười
tên mắc binh phong tình hết chín,
lại thêm ăn-nử không phân biệt,
lâm-lụn chẳng kỹ cang, tay mới xúc
thuốc kia, lại bốc bột nhồi, chẳng
cần phải rửa. Một miếng vàng dùng
hai phía, ngày thì cảng bột làm mìn,
đêm thì làm giường ngủ. Nghĩ đến
dường ấy há chẳng nhὸm lầm ru !
Ai dám tưởng cho trong một tháng
ba mươi đêm, chủ Khách ấy nằm
riêng tén vàng một mình, không có
đòn bà chung gối !!! Đó là nói
phận mấy chủ bán mìn, còn mấy
chủ bán tàu-hủ xương xáo thì thôi,
tự chả cha, nói ra rồi, ai lỡ ăn
cũng ngầm mà nghe, khó mà nuốt
vô khôi cõi.

Chẳng cần kẽ trăm sự do dày khác
chúng nó đã làm trong hóc tối, kẽ
lấy một đều đi bán về, những thùng
những viêm dùng ngâm đồ mà giặt,
hoặc đựng nước mà rửa....cũng dù
cho người nghe rõn-đec. Cớ ấy nên,
từ ngày Annam, muốn tuyệt đàng
thương mãi với dân nhà Hán, tôi
muốn cẩn kiêm, chả muốn mất tiền
mua cho trẻ ăn thêm ngũ thèm bình,
tôi mới chịu nhọc ngồi làm bánh
làm mứt ; trước là giúp sức cho
Đồng-bang, sau té lợi cho nhà, té đồ
ăn cho trẻ. Chẳng những bảy nhiêu,
b'n đém tôi cũng rằng ngồi mà thêu

gối, thêu giày, rút khăn, dệt vò mà
bỏ cho tiệm Annam lảnh bán.

Đó là đức cần của đạo lè gia,
còn nói qua đức kiêm thì tôi kiêm
quá tay hà-tiện.

Kể từ ngày tôi bỏ cái tánh nhồn-
nhia quần áo, nhồng-nhảnh chuỗi
kiềng rồi, tôi thiết nghĩ, ngoài việc
tiêu xài mỗi ngày trong nhà, tôi sắm
có hai bộ đồ hàng Bắc với hàng Tân-
châu để khi đi ra đường, còn ở nhà
thì cứ quần vải áo bô lam lụ. Phận
tôi như vậy đã dành, còn phận chồng
con của tôi mới sao? Nếu sắm ăn
sắm mặc theo cách xa xi tiền của
như mọi lần, đồ mát may bằng cung-
xá, cầm-châu, một bộ mười lăm
mười ba đồng mà may một lần năm
bảy bộ thi chưa kiêm dặng trọn.
Tôi mới lấy việc tôi sửa mình cẩn
kiêm làm gương mà khuyên nhủ
chồng tôi ; chồng tôi bỗng lòng, tôi
mới may cho chồng tôi bốn bộ đồ tây
vải kaki, dùng thường đi làm công
việc. Tôi cũng có sắm một bộ đồ
Annam, có đủ khăn den áo tài,
song toàn là đồ hàng Bắc, dùng để
đi việc quan, hòn, tang, tế. Tôi may
bộ đồ ấy ra, bao nhiêu đồ mát, tôi
cứ mua vải bố trắng may dũng cho
chắc. Cho đến mấy đứa con tôi cũng
vậy, tôi cứ đồ vải trắng chờ dùng ;
làm được như vậy thật tôi rất vui
lòng, vì khi trước xài năm bảy, nay
kiêm lại còn một hai, lợi cho nhà,
lợi cho chồng, lợi cho con, mà tôi
lại thôi dùng đồ Tàu, tuyệt giao cùng
Khách-trú.

Dường ấy há chẳng phải rằng
nhứt cử lưỡng tiện chẳng ru ?

“ Nếu chị em tôi mà đồng một
lòng dưỡng lấy đức cần kiêm như
tôi, thì lợi cho nước nhà kẽ sao cho
xiết. ”

(Còn nữa).

MỘNG-HUÈ LẦU

ÂU-CHÂU ĐIỆN BÁO

(HAVAS)

Paris, le 3 Septembre 1919.

TÒA HOA VỚI NƯỚC AUTRICHE

Phóng thơ cấp theo bốn hòa-rõc
của hội Hòa-bin chuyền để cho bàn
Phái-viên nước Autriche có đề lời
rằng bá tánh nước Autriche phải
gánh vát lấy phần can dự về đám
giặc Âu-châu. Liên-hiệp đã nhứt
định giúp đỡ mọi việc cho nước
Autriche định quốc-lai ; giới hạn
nước Autriche trước đã phân thè
rào nay để y như cũ, ngoại trừ
thành Radkersberg đã cắt phân cho
nước Autriche ngày xưa Vạn-quốc
Liên-minh, là hội mà người ước
trong cho nước Autriche sớm muộn
rồi cũng đặng dự nhập, quyết bảo

hộ nước Autriche như một tiêu quốc
kia. Bốn hòa-rõc ngày nay chuyền để
cho bàn Phái-viên nước Autriche đó
kể như thiệt bồn, chẳng còn chế cài
chỉ nữa được, chỉ hạng cho trong
năm ngày, bàn Phái-viên nước Autriche
phải đáp cho biết rằng chịu nhận
hay là không chịu nhận mà thôi.
Như nhận thì phải nhận liền,
bằng chẳng thì phá miễn chiến bài
chẳng dễ. Nước Autriche, về việc
binh, chỉ còn được đề phòng ba
muôn (30.000) với ba chiếc tàu
tuần sông Danube mà thôi, còn về
việc tài chính, thì nước Autriche
phải cam gánh vát mà trả lấy một
minh những nợ nần về binh cách,
chẳng dặng chia cho các trấn cựu
chư hầu của nước Autriche.

Paris, le 4 Septembre 1919.

HẠNG THÊM CHO HAI NGÀY

Thượng hội Công-đồng rộng để
thêm cho bàn Phái-viên nước Autriche
hai ngày, dặng mà nhứt định.
M. Renner đầu Phái-viên nước Autriche
đã từ Pháp-quốc mà về thành
Vienna là Kinh-đô nước Autriche
hứa chiều hôm qua (3/9).

SỰ QUẢ THÀNH BUCAREST

Thượng hội sai thương quan Foreign Office tên là George Clark đi sứ
qua thành Bucarest kinh-đô nước
Roumanie mà tỏ bày ý-kien của
Liên-hiệp và cộng-hòa quốc cho
Chánh-phủ Roumanie hăng-thấu.

VIỆT-NAM ĐOÀN-THỀ

ANNAM THƯƠNG-CỘC CÔNG-TY

Hội nặc danh tir-bồn 100 000\$00

TỜ KIẾT CHỨNG (Procès verbal)

Buổi nhóm của bàn hội Tam-thời
Phái-viên ngày thứ hai 1er Septem-
bre 1919, 8 giờ tối.

Có mặt :

MM. Ng-phú-Khai, Hội-trưởng,
Trần-quang-Nghiêm, Phó Hội-
trưởng.

XA-BONG MAT-XAY

Tốt nhứt cõi Đông-dương

Con
ngựa
một
sừng
+
Hiệu
LA LICORNE

HAO-VINH Công-ty
HÀNG ANNAM
146 Rue Lefèvre, Saigon
AGENT EXCLUSIF

Nguyễn-chánh-Sắt, Phó Hội trưởng,
Trần-văn-Chim, Phó Từ-hàn,
Ng.-văn-Hội, Thủ-bồn,
Huỳnh-văn-Nhung, Phó Thủ-bồn,
Nguyễn-văn-Toàn
Nguyễn-hữu-Sanh Phái-viên
Bùi-văn-Gio

Vắng mặt:

Ông Hồ-văn-Lang, có ông Chim thay mặt.

Ông Nguyễn-kim-Dinh, Có ông Sắt thay mặt.

Khi các ông vào phòng hội ngồi yên rồi thì ông Hội-trưởng Nguyễn-phú-Khai nói rằng: « Hôm nay chúng ta nhóm đây trước hết phải bàn luận mấy cái vấn-dề này :

Nay chúng ta có nên in ra nhiều bồn những tờ Kiết-chứng trong mấy kỳ nhóm hôm rày đó chăng ?

Cả hội đều ưng thuận.

Ông Trần-văn-Chim hỏi: vậy mà ta phải in ra bao nhiêu ?

Cả thảy đều bằng lòng in ra 10.000 tờ Kết-chứng.

Ông Hội-trưởng, mới bàn qua việc phải làm sao mà cho có hội ngách khắp trong sáu tỉnh, dặng các ông liên-lạc với chúng ta mà cỗ-động và bày tỏ cái chủ-nghĩa của hội chúng ta đây, cho ai nấy rõ biết.

Cả hội đều dành giao cho ông Nguyễn-chánh-Sắt, lo đặt thơ và tờ quảng-cáo mà gửi cho các hàng Tri-thức và Thương-gia trong sáu tỉnh, cắt nghĩa cho rõ cái mục-dịch của hội cho ai nấy dặng hay.

Ông Nguyễn-chánh-Sắt, bằng lòng lanh lo việc ấy.

Bản hội định sẽ in thơ ấy chừng 200 tờ, còn tờ quảng-cáo thì phải in cho nhiều.

Bản qua việc thơ từ trong các tỉnh gửi lại, thì hội định để từ đây trong các tỉnh, hễ ông nào muốn gửi thơ từ chi can-dụ đến hội thi xin cứ gửi ngay cho ông Nguyễn-phú-Khai, số nhà 51, đường Mac-Mahon, Saigon.

Bản qua việc chọn cử một hội Phái-viên để lãnh phần cỗ-động và giải rõ những điều lợi-ich mà giúp cho các nhà thương-mãi An-nam.

Hội định cử hai người soạn báo và ba người thương-gia.

Hai người soạn báo là ông Nguyễn-phú-Khai với ông Nguyễn-chánh-Sắt, còn ba người thương-gia là ông Nguyễn-quí-Anh, ông Trần-quang-Nghiêm và ông Bùi-văn-Gio.

Bản hội lại xin ông Nguyễn-phú-Khai thay mặt cho hội mà lo việc giấy tờ với quan No-te và lo các việc thuộc về của hội.

Hội định cho ông Nguyễn-phú-Khai, ông Nguyễn-văn-Hội và ông Bùi-văn-Gio, được phép ký tên những giấy tờ mà thâu lanh tiền bạc, song phải cho đủ mặt ba người ký chung mới được.

Hội lại định giao bồn Chương-trình điều-lệ (Statuts) cho ông Trần-văn-Chim lãnh phần dịch ra quốc-ngữ.

Bản hội định những tiền bạc nào giao gửi cho hàng bạc (Banque) thì phải ký tên ba người là ông Hội-trưởng Nguyễn-phú-Khai, ông Thủ-bồn Nguyễn-văn-Hội và một ông Phái-viên là ông Bùi-văn-Gio. Khi nào lanh ra thi cũng phải ba người ký tên.

Ông Trần-văn-Chim bàn về hình dặng mà cỗ-động việc buôn bán An-nam.

Cả hội đều bằng lòng và giao việc ấy cho M. Chim bàn tính giá cả với người thợ vè.

Bài hội hồi 11 giờ khuya.

Saigon le 1er Septembre 1919

Từ-hàn,

ký tên: TRẦN-VĂN-CHIM

Hội-trưởng,

ký tên: NGUYỄN-PHÚ-KHAI

Tánh-học-trò còn biệt

Đầu tháng Septembre tôi thừa nhau dạo phường thành-thị xem cho tướng Annam ta ngày nay ra thế nào mà các báo chí rộng đồn rực.

Ngày ấy gặp nhiều bạn quen lanh lương nên rủ nhau kiểm nhà quen tá túc; dặng mua vật thực của mình mà điềm tâm.

Nhơn đó mới ghé tạm tại nhà M. Cống là ký lục tại trường bô Thudauomt có nhiều thầy giáo cũng nghĩ tại đó.

M. Cống mắng rõ vội vàng trả nước; lại mượn một đứa học trò ở Định-thành (chỗ ấy rùng không) vốn là học trò của M. Ngt. ở Bến-súc.

Mượn nó ra ngoài chợ mua một cắt chuối chiên về dùng buổi điềm tâm thế cho vị cà-phe của khách.

Khi tên học trò đi hèn lâu mà chẳng thấy về M. Cống chờ không dặng liền sai đứa khác đi kiếm.

Hơn một giờ mới thấy trò ấy về. M. Cống mới hỏi trò ấy vì cớ nào đi lâu quá vậy?

Trò liền khoanh tay thưa rằng: dạ thưa thầy; thầy dạy mua chuối chiên của Annam mà ngặt tôi ra chợ thấy còn sớm quá nên có một người dòn bà người mình chiên chuối; song l... coi đi coi lại cũng của Chèc nên tôi chờ cho có của dòn bà khác mới mua mà đem về đây nên mới ra sự trễ nãi. M. Cống nghe nó nói liền hỏi rằng: của dòn bà Annam bán mà sao em biết rằng: của Chèc Trò thưa rằng: dạ tôi thấy có một thằng Chèc chum lửa nên tôi biết người dòn bà ấy có chồng Chèc thì tắc nhiên là của Chèc nên tôi không mua. M. Cống và mấy anh em đồng vò tay khen trò ấy.

Đó đồng-bang thấy chưa vốn con nít nên mười mà còn biết thương minh biết giận khách huống gì ta nỗi toạ thị điềm nhiên sao? Vậy xin những ông ưu thế mẫn thời khai lập cho chóng ky-nghiệp công thương kéo đoàn em trông mỏi mắt. Thức dậy bỏ mấy ông! Thức cho kịp thời chờ bỏ qua cơ hội

TRƯỜNG-QUANG-HIỆU

Gương-báu đáng khen

Ngày kia tôi nhơn dịp đi Bến-cát (Thudauomt) chơi cho tiêu khiển; trước là thăm băng-hữu, sau coi Bến-cát lúc này có chi lạ hay chăng.

Khi ấy tôi gặp Mr P.-H., là bạn-thiết, mới đồng rủ nhau tới thăm quan huyện Tân, tại đó luôn thê.

Khi tới nhà quan huyện tiếp rước trọng thể và hậu đãi mười phần. Khi ấy quan huyện có đem mấy thứ nhứt-trinh cho anh em tôi coi và hỏi anh em tôi lúc này nên tính thế nào; tôi đứng dậy thưa rằng: và chăng lúc này là lúc mấy quí ông chủ-bút thức tỉnh Đồng-bang, còn trong chốn thôn-quê thì nhờ có bờ trên và những tay hào-hộ

Khi ấy quan huyện nói rằng: ừ-ừ! theo như lời của em nói đó rất hữu lý lắm đó; quan huyện lại nói rằng: qua không giấu chi em, tại Bến-cát này, phố của qua hơn ba phần nên qua tinh lúc này qua thoi cho Khách-trú mướn đê mà chiêu tụ những người Annam ta biết cách và muốn buôn bán thì qua liền giúp vốn và rợ lực cho thành thi qua mới nghe; hờ qua nghe những tiếng sỉ nhục của Chèc thi qua rất đau lòng xót lá lầm.

Tôi nghe rồi liền đứng dậy bái quan huyện mà thưa rằng: Nếu quan lớn mà ra ơn ấy cho chúng-tộc, thi phước đức biết bao nhiêu mà kề cho cùng.

Quan huyện nghe tôi tò lò ân đức thi ngài lại tò khóc nhiệt Thành không biết bao nhiêu.

Áy vậy nếu những dẳng bè trên ta mà biết ghé mắt xem đến kẻ dưới chúng nào, thi kẻ dưới lại đội ơn chúng này và làm cho chú Chèc phải áu lo.

Bởi đó tôi xin những dẳng phụ mẫu chi dân khá noi gương quan huyện trên đây mở lương vì nước vì dân, thi có lo chi mỗi dây đoàn-thê không buộc chặt; sự quyền-lợi không vận hồi, trên thốt ra một lời dưới rùng rùng bắt chước; chúng ấy mặc sức cho mấy ngài vô tay cười ha hả cho đoàn-dân dã mở mắt tinh hồn thi biết bao nhiêu là thú vị

TRƯỜNG-QUANG-HIỆU

Càng ngày càng thêm

Tiệm Nam-Thuận ở Thudauomt một bữa 10 Septembre khai trương. Tiệm Huỳnh-thi-Suru ở đường Gia-phú số 2 Cholon đã lập xong.

Người Annam chàng vào tiệm Annam mà dùng những đồ Annam có bán, khi mình cần dùng, thi người đó là kẻ thù nghịch của Annam.

Chành lúa và chài lúa

Tại Sadec có chành lúa hiệu Nam-Đồng-Thái

Với một chiếc ghe chài chờ nồi 3000 tạ của M. Bùi-v-Hiền.

Trong Lục-châu, liệt quí có ai muôn hòn vòn buôn bán xin viết thư cho M. Hiền mà tính toán, hàng có ai muôn mua cung bán, muôn mướn cung cho

BÙI-V-HIỀN

Hương-hảo Tân-quí-Đông

THƯƠNG-MÃI TÁI-LUẬN

Cẩm hòn thay Khách-trú, người quê quán bên Tàu, qua cùn ngư Việt-nam, có nghề làm công và buôn bán. Chú nào lúc mới đến đây cũng hai bàn tay trắng một cặp giỏ với cây đòn gánh tre trong ít năm lập nên cơ nghiệp. Khi mới đến chưa có vốn thi tim tiệm của bọn họ ở làm công, một tháng năm bảy đồng, áo cơm khởi tổn, ở như vậy tới tháng cũng không lấy tiền cứ đê gởi cho chủ-tiệm đến một hai năm cũng có bạc trăm mới xin thôi ở công, ra đi buôn bán, ban đầu bán nhỏ, hoặc là gánh, gánh bán cà-rem, cháo, mi,

củ-tiu, đi sửa ống khóa, chia khóa hú, hàn đèn hú, bán ống khói dạo, trong một ít lâu chắt lót được ít trăm mới dẹp gánh nồi tiệm lên bán lớn, trữ những là gạo, củi, nước mắm, dầu lừa, hộp quẹt thuốc, giấy, ván vân, bán quanh quất với Annam chẳng bao lâu trở nên giàu lớn, chừng ấy lại sỉ hàng hóa về bán càng ngày càng nhiều, hẽ bán nhiều thi dặng lời to, lớp chuyên vận về Tau lopus cát nhà cát phố dãy ngang dãy dọc dô sô giữa trời Nam, rồi trở lại khi thị Annam là đoán ấu-tri và nhiều tiếng nặng nề Đồng-bang dù biết chẳng cần nhắc lại làm chi.

Thật đám khách kiều cư này là đám vong án bộ nghĩa trôi nỗi đến đây chúng ta thấy nghèo nàn thương cho trú ngụ buôn bán làm ăn đã chẳng mang ơn thi chờ mà còn dám thi nhục nỗi giống ta đến hẽ ấy sao? Vậy thita phải tình sao chờ chẳng lẽ làm thinh mà chịu? Muốn cho Khách-trú chả dám khi thị thi ta hãy tuyệt giao đường thương-mãi, dừng buôn bán với đám phi án, đồng bè nhau lập tiệm cho nhiều bán cho đủ, ta bán cho ta khỏi ai khi thị mà bạc tiền còn quần quanh trong xứ; chờ đem đến cho họ bao nhiêu họ tom gop đem về Tau trong ít năm nước ta mang khõ.

Chúng ta hãy kết chắc dây đoàn-thê cùng nhau, thương yêu nhau, vừa giúp nhau, kẻ của người công thi làm sao không nên việc. Người nhiều vốn lập tiệm lớn, tàu khâu to, nhà máy xay lúa, một người thiếu súc rủ nhau hùn hiệp năm ba; còn kẽ ít vốn lập tiệm nhỏ bán đồ tạp hóa, bán cháo bán cơm, đóng giày, dẽo guốc, may áo may quần cùng là giặt nồi, tiệm thiết, lò rèn, trại cưa, thợ mộc, lò gạch, lò gốm, bánh mỳ, bánh ngọt vân vân, bán buôn món nào lại chẳng có lời mà phải nong-nã ăn cần lo chi lồ vốn. Nếu muốn buôn bán mà chưa thạo việc thi kiếm những người từng trải mà hỏi thăm, hoặc muốn rõ thê lệ làm sao, hàng hóa trời sụt thê nào thi phải chịu khó đến phòng thương-mãi hỏi thăm thi người ta sẵn vui lòng chĩ dân, hay là viết thư đến các báo quán mà hỏi hàng thi các ông sê chỉ dặng cho đi tới. Phàm việc gì cũng vây phải có khó mới khôn, ban đầu yung sau ra mới khéo, hẽ cần thi ắt dặng nén.

Đồng-bang hẽ coi Khách-trú đó thi rõ, họ nhở có buôn bán mà làm giàu, ta bao nõ ngời khoanh tay mà ngó.

Sau đây xin cùng những người yếu đuối không phương thế làm ăn cùng các cậu bé con ưa thả lưu linh du hi du thực, hẽ nhơn lấy dịp này ra công dì bán những món nhỏ mọn như là cà rem, nước đá, mì cháo, dâu-phông rang, lít dura, bánh kẹp, bánh cam, bánh bò, v.v. bán dạo theo đường cho trênh ta khỏi mua của Khách-trú Như bán mấy món nói trên đây rất dễ, vốn liền chẳng bao nhiêu, miễn là có năm bảy cát một đồng đến tiệm, lò của Annam, sê có lập lên, mua sỉ về dội di bán, một ngày cũng kiếm dặng dỏi ba cát lời, tiện dặng chắt lót lâu ngày chầy tháng tích thiều thành da, có phải là có của cho mình mà lại Đồng-bang khỏi mua chác của Khách-trú mà bị khẽ bị nhục.

Đồng-bang coi sự lập tiệm cà-phe của Annam ngày nay đó thi biết sự đoàn-thê của caung ta ra thê nào

Áy vậy hẽ tiệm cà-phe làm được thì các tiệm khác lẽ nào không, nhưng mà xin đồng-bang năm chắc, mỗi dây đoàn-thê thì muôn việc đều nên, mà hẽ việc nên thì mới chẳng hạn cùng Khách-trú mà lại may mắn cho đoàn em — Nay tại Saigon hội « Annam thương-cuộc công ty » của mấy ông có dã nhiệt thành đang lập chẳng bao lâu thành tựu rồi thi các tiệm ngánh của ta sẽ có chỗ đến sỉ hàng hóa về bán lại; chừng ấy mấy chú Kiều-cù cuồn gói về Tàu, thi nghè thương-mãi xứ ta mới tẩn phát.

Hữu liên huồn ngũ thủ

Cùng nhau hiệp sức hối đồng-bang
Lập tiệm bán buôn kéo trêng
Mối lợi tranh đua cùng Khách-trú
Ngày đêm tua khâ chóng lo loạn.

Lo toan thương mãi kẽo người khi
Có bạc đẽo dư đó ích gi?
Một vốn dồi lời, lời đến chục
Nữ nào đẽ chung đoạt đem đi.

Đêm đi, giành lại mới là hay
Chờ đẽ thiến dien hết tháng ngày
Tinh thiệt so hon Chà, Chèc thi
Một người thiến súc hiếp nhiều tay.

Nhiều tay đại phú nước Nam minh
Nếu thuận một lòng Chèc phải

kinh
Chó tưởng bán buôn nghè hạ tiện
Chẳng chầy thì kip dặng kinh dinh.

Kinh dinh sự nghiệp cõi Đồng
đương
Tấn bộ ngày nay rộng néo đường
Trên sẵn thay hay tua gân súc
Đuôi xô Chà, Chèc lại tha hương.

BOÀN-VÔ CĂNG

VIỆC MỚI TRONG NU'ÓC

(Nouvelles du pays)

GIÁ BẠC VÀ GIÁ LÚA

Giá bạc kho nhà-nước .. 71.30
Giá lúa, tạ 68 kil. chờ tới nhà máy Cho
lou (bao trả lại) : 4570 tới 4580.

NAM-KÝ (Cochinchine)

Sài-gòn

Đả thèm càri rỗi

Thím Samy Rama xưa kia vì quê mùa chưa biết mũi cau thè nò, nên nhảy phóc vào kêt dươon cùng anh bảy Samy, nay thày chị em bạn, người đồng-bang ra đường cặp nò coi xứng cặp này đồng một nước da, nói năng rành rẽ, nên buôn tinh thòn lúc chà bảy đì vắng cuồn gói về mà, lò trau giòi bâu có kim Annam chàp môi tơ thòn.

Tôi nghiệp thòn chà bảy Samy, tường dươon nợ lâu dài, nên sám ăn sám mặt nòi kiêng vàng, nòi vàng đói cho thím bảy, hay đâu dây xích thòng bị lâm cái, vụt đứt ngan, chừng chà chàng hay thím đào tầu, ôi thỏi kín tim kháp chồ, huật bên nay, huật bên kia vẫn trước vẫn sau, dựng luôn mây cày bô đẽ cung năm không một mình.—

Thỏi hả luôn cày lâm vồ đì.

Tam chiến thợ đúc

Tên Ng-v-Phúc thợ đúc ở quai de la Marne, vì sao không hiểu, bùa nợ một mình y mà đúng chiêu đánh luôn ba cậu.

Nào là Ng-v-Mười 17 tuổi. Lê-v-Bôn 33 tuổi và Ng-v-Ngưu 29 tuổi.

Một mình mà chèp ba nên phải là má tà tiếp cứu.

Anh hùng với Annam.

Chị sáu bị bắt

Chị Ng-thị-Giàu kêu là sáu Q... vò
nghệ nghệ mà có tài, nên linh mới bắt

được giải lên tòa tri tội vì tại nhà chỉ ở là 234 đường Boresse nuôi em nuôi (em gái) rát đông mà không cho quan trên hay.

Chị này bụng dạ rất rộng rãi, con gái ai trọng-trọng hoặc giận cha mẹ, anh em hoặc tròn chông đi gặp chí thày đều đặc về nuôi làm phước nên em rẽ cả ngàn.

Nay bị bắt clâng có một ai ngó tới.

Đại ngư thực tiểu ngư

Tại góc đường Duranton và Verdun, xe hơi to số 1071 của khách Lý-Huy ở Cholon, chạy xót cái xe hơi nhỏ hai bánh của M. B. cõi tăng cũ, may khỏi hại đèn ngòi, chí eo hú xe mà thôi.

LỜI RAO

Một nhà buôn Langsa muốn mua lúa của Annam từ 1 tonne (lối 45 giá) cho đến 10.000 tonnes (450.000 giá).

Giá cao hơn các nơi, miễn là lúa sạch sẽ thì dặng.

Ai muốn bán thì hãy gởi thơ đến mà hỏi Nam-kỳ thương-mãi-công-
nghé nghệ hội đường Catinat số
153-155 Saigon.

Thơ tin

Tôi có tiếp thơ của một người Khách-trú, tên ký bàn không ra, nhưng mà lời nói không hồn hào như những thơ khác mỗi ngày gởi đến, nên tôi đem trọn cho Đồng-bang xem, thơ viết sao đẽ y vậy, chẳng sửa một dấu một nét nào.

Khách-trú cao-lầu

Ngày mồng 9 tháng 7 nhuận Annam.

Trước kinh lời bá bài, việc chi lối trọng xin chó phiền hà, mà sanh ra mitch long cùng Đồng-bang chư huynh-de, nay tôi là R...T... xin mấy ông làm sao mà đẽ Nhứt-trinh cho Đồng-bang của tôi đừng làm ăn được. Annam đừng ăn bánh uống nước của chúng tôi thì chúng đó chúng tôi sẽ gặp Annam nào, bất kỳ lớn nhỏ đều dở nón kinh phục, mà sao hôm rày Nhứt-trinh nào cũng thấy, chử tây Annamites contre Chinois, còn chử quoc âm thấy tay-chay Chèc, mà sao ngày nào tôi cũng vào ra buôn bán như thường, nè mấy ông hãy coi trong Nam-kỳ bất kỳ chò nào, có tiệm Khách-trú của R...T... thì Annam vào ra ăn uống như thường, mà mấy ông đẽ Nhứt-trinh chi cho tốn giấy.

Mấy ông làm sao xin đẽ Nhứt-trinh cho mấy nhà đại phú gia đừng bán lúa cho Chèc thi chứng đó mấy ngó thấy sự tấn phát của Annam, mà tôi sợ tấn phát trong 5, 10 tháng gần lăm chứng 2, 3 năm thi cũng thối chi, vậy xin Đồng-bang mở rông hải hả lại dặng cho chúng tôi buôn bán làm ăn, kéo tội nghiệp sơ trong đôi ba năm chúng tôi hết vốn.

Còn sau này mấy ông đẽ Nhứt-trinh thi tội nghiệp cho đòn-bà Annam, lấy Chèc sung sướng hơn Annam, mà mới nữa chứng làm cho người người (vợ Chèc) đều rầu rỉ thi chứng đó mấy ông ngồi sao cho an.

Xin mấy ông xét lấy.

P. S. — Xin ông có tiếp dặng thơ này thi xin mau mau cho mấy nhà in T. B. — N. C. M. Đ. — C. L. B. hay dặng đẽ Nhứt-trinh giúp vui cho chúng Annam thi tôi lấy làm kinh phục mấy ông.

Hội cần kiệm đã đến, Annam ghé mắt, ghi đẽ kẽ lâu dài, xin ông tiếp theo cho trọng.

Khách-trú nuong tay, nay tho.

T. R.

Lời cõi R. T.

Cảm ơn ni nhắc nhỏ. Ngó nói cho ni biết những người còn vào tiệm của ni, ngồi mà ăn uống đó, tuy là y phục Annam, nói tiếng Annam, chò chảng phải là Annam, vì trong xã-hội Annam không nhìn biết tới. Còn việc bán lúa gạo, ni chảng trong mùa tới ni cũng thấy mà. Lo chí các nhà Nhứt-trinh tốn giấy; phần sự vi xử sở phải làm, ha còn sợ nhọc công tốn của chảng ru? Cảm ơn ni, và xin ni ngồi an mà xem chớ có lo cực tri.

M. H. L.

Tự-do diễn đàn

(Tribune libre)

Tiệm Annam giả

Hôm nay đồng ban ta tuyệt giao đường thương mại với Khách-trú, vì lời khen thị của họ, họ bán è chàng biệt tinh sao, bèn cậy tay đòn bà Annam giúp sức, ra đứng buôn bán dặng cho đồng bang ta thay ngòi là tiệm của annam vò ăn uống, vay đồng-bang hả xem cho kỳ kèo lâm mưu Khách-trú. Như hai tiệm cà-phe này mội tiệm tại đường D'ormay và một tiệm đường Chaigneau với một quán cơm cháo trong chợ mới Saigon, đều là của Khách-trú mà đòn bà Annam đứng bán. Đồng-bang có biết mây người đòn bà Annam đứng bán trong ba quán nói đây là người chi chảng? Theo trí ngu tôi tường chắc là vợ Chèc, vì nêu chàng phải vợ Chèc thì có người đòn bà Annam nào mà đánh vô giúp chúng nó trong lúc này? Vậy tôi xin tò dò lời cùng mây thiêm vợ Chèc ấy. Mây thiêm tệ thi thói da, khéo lo làm chi cho mệt thân bỗ liêu, làm cho đò mò hỏi xót con mắt rồi đây bọ tom gop đem về Tàu, mây thiêm có nhờ cậy chi đầu mà làm cho cực khổ, bắt quá bộ cho an ba hột cơm và sâm áo quần đó thời chò, khi nào họ chia hai già tài cho mây thiêm mà hòng ráng sức. Đầu mây thiêm có cù át tê mi, cán công kiêm của cho mây đi nữa cùng chàng ích chi, vì hê lá rụng về cội bò hành xơ rơ; hê đèn chứng họ đây túi thi lo phản bộ Trung-huê, bò mây thiêm lại đất Việt-nam, thi chắc đồng-bang ta chàng ai ngó ngán đèn nữa, chỉ cho bằng bảy giờ lo trước cho khói cực ngày sau, nghĩa là đừng giúp chồng trong việc bán buôn, để mặc bảng tinh sao thi tinh; mây thiêm cứ ăn no rồi nghỉ cùng là đi tối mây tiệm cà-phe Annam mới lập ngôi uống nước chơi cúng vui vây mây.

Quê kịch đói lời cùng vợ Chèc

Bán buôn mựa chờ lo chi mệt

Nợ duyên đầu thâu đèn bên Tàu,
Nam-việt hiêm chi người chàng kêt

ĐOÀN-VÔ-CĂNG

HÃNG ANNAM LỜI RAO KÊU HÙN THÊM VỐN

« LIÊN-THÀNH »

Sté anonyme de commerce de produits indochinois

Fondée 1906—Transformée 1917

Au capital de 93.200 piastres entièrement libérées

SIEGE SOCIALE A CHOLON

No 1, 2, 3 quai Testard № 1, 2, 3

Succursals :

L. T. à Phanthêt

L. T. à Fa foo

L. T. à Mui-né

Magasin à Khanhhoi 2 Saigon à Phan-ri

Tisseranderie-magnanerie à Hô-i-an à Khanh-hội

Fabrique de Nuoc-Nam:

à Phanthêt (Hungleong)

à Phú-hài

à Núi-né (Khanh-thien)

SAIGON

Dawn-kinh.

hùn thì xin gởi thư chịu hùn và đóng bạc tại bồn công-ty. Chúng tôi xin nói rúc những điều yêu ước trong chương-trình (statuts) :

1°.— Chủ ý buôn bán những hàng thô sản trong Đông-dương, cùng là thay mặt mà bán thê cho các nhà buôn khác và xuất cảng các hóa-hạng.

2°.— Kỳ hạn 20 năm thi giải tán mà đại hội (assemblée générale) được quyết nghị triễn hạn.

3°.— Quyền lợi chủ hùn; ai hùn một hùn (50 \$ 00) cũng được đi nhóm bỏ thăm nghị sự, và bò thăm tuyễn cử các viên Quản-ly (Administrateurs) để lo cai quản công-ty, ai hùn được 20 phân hùn thi được dự cử Quản-ly.

4°.— Quyền lợi riêng: nguyên có lập ra 50 phân hùn huê hòng xướng lập (parts des fondateurs) để thường cho các người xướng lập công-ty.

5°.— Trong tiến lời ròng mỗi năm :

A.— Rút ra năm phân trăm (5%) làm tiền công-tích theo luật (Réservé légale).

B.— Lại rút năm phân trăm (5%) làm tiền huê hòng thường (Renumération) cho bàn Quản-ly; khi số Quản-ly hơn sáu người thi được rút thêm mười phân trăm (10%).

C.— Lại rút năm phân trăm (5%) giao cho hội-đồng Quản-ly (conseil d'administration) chia thu ởng cho Tòng-lý, Hiệp-lý, Tòng-tư-quí, Đồng-lý và Chủ-quí.

D.— Còn (85%) thi chia lời cho các chủ hùn.

6.— Mỗi năm trong kỵ ba tháng đầu đều có nhóm đại hội định kỳ (assemblée générale ordinaire) còn khi có việc chi khác thường thi sẽ mời nhóm đại hội làm thời (assemblées extraordinaires).

7.— Chỉ người giòng giông Việt-nam (nationalité annamite) được vò hùn. Ấy là nói lược đó thời, các ngài phải xem chương-trình mới rõ.

Chúng tôi lại xin lược về công cuộc của bồn công-ty đã làm và sẽ làm tới.

8.— Tài sản thiệt lục nửa năm từ ngày 1er janvier đến ngày 30 juin 1919 (Bilan du 1er semestre 1919).

Tư-sản = ACTIF

Các nhà đại thô (Les représentants)	4.678\$63
Của tạm dặng (comptes provisoires)	2.913 49
Bộ sún (Mobilier et Matériel)	17.267 08
Đô tiêu phí (Matières à consommer)	1.044 68
Hàng chưa đên (Marchandises en cours de route)	2.654 74
Hàng của các hiệu (Marchandises des Tiers en consignations)	580 49
Hàng tại các hiệu (Marchandises en consignations chez divers)	1.320 68

Xin lưu ý

Tôi hằng thật bây giờ có nhiều thuốc « Nam-Hồng-Tê » giả, bán tại Saigon và đều trong Lục-châu, tôi lo cho qui ông, qui bà, dùng lầm thuốc giả mạo ấy, chẳng những không hiệu nghiệm, mà còn hại tì vi nữa. Vậy qui ông, qui bà, muốn dùng thuốc thật, xin viết thư hay là dời gót ngọc đến nhà tôi mà mua, tôi sẵn lòng tiếp rước và ân cần lo cho vui lòng qui ông, qui bà luon.

Nếu mua nơi khác thi tôi chẳng nhận là thuốc của tôi, vì trong cõi Đông-Dương này có một minh tôi có thuốc « Nam-Hồng-Tê » mà thôi.

Dawn-kinh.

Madame HIỀN, chez M. J. THẠNH
École des Mécaniciens.
SAIGON

Qui (Caisse)	7.151	24
Muối (Sel marin)	5.259	10
Nợ giao (Créances douteuses) .	2.750	12
Ngoại hóa (Marchandises étrangères)	6.416	94
Nước mắm (Saumures)	12.845	53
Quốc trái (Emprunt national) .	2.881	04
Tá hộ (Débiteurs)	2.760	71
Thê chun tại các hiệu (Cautionnements chez divers) .	500	00
Thò hóa (Marchandises locales) .	9.826	32
Thiết lập phí (Frais de 1er établissement)	9.848	89
Thuyền ghe (Embarcations de transport)	4.564	00
Tin (Jarres en grès)	3.354	82
Tịnh sản (Biens immeubles) .	43.603	74
Tờ mướn (Avances sur engagements coolies)	253	21
Xa hộ (Clients)	6.778	93
	142.954	38

Phụ-trái = Passif

Các hiệu đê thê chung (Cautionnement des Tiers) . . .	1.000\$00
Cung bộ (Fournisseurs) . . .	898 13
Công tích luật buộc (Réserves légales)	1.006 68
Công tích tạp (Réserves diverses)	5.279 88
Hồng tường (Rénumérations) .	1.023 66
Khoản ký tồn (Comptes courants)	3.399 17
Lời rông, năm 1918 còn lại (Bénéfices nets de 1918) . . .	5.345 58
Nợ tạm đăng (Frais à régler) .	533 98
Phân hùn mới (Parts nouvellement créées)	18.250 00
Thại hội (Créanciers)	140 00
Vốn hùn (Capital social) . . .	93.200 00
Tồn ich : số lời nữa năm, đầu năm 1919)	12.877\$00
(Pertes et Profits : Bénéfices nets du 1er semestre 1919.)	

Các ngài xem bilan này thì thấy công cuộc của bồn công-ty là thạnh suy chắc óp thê nào : Số vốn năm trong nhà dài đó đạt thi nhiều, còn vốn mất để vận dụng thi ít (capital 93.200\$00 — Biens immeubles 43.603\$74 × Mobilier et Matériel 17.267\$18 × 60.870\$82 = 32.329\$18) Thiệt là làm khó cho sự kinh tế, nhưng trong sáu tháng còn lời được 12.877\$30, nêu thêm tiền vốn được nhiều, thì chắc thấy thịnh lợi nhiều.

9º — Ngoài tiền công tích luật buộc, lại có số tiền công tích tạp (Réserves diverses) là 5.279\$88, đang đê dự phòng hư hao bát trắc, ấy là một đều chắc ý cho người vồ hùn nữa.

10º — Nước-mắm là một vật ăn thường ngày của người Annam ta, từ khi những người China ở Saigon, Chợ Lớn bày làm nước-mắm già; lưu hành trong xứ Nam-kỳ ta, thì lây làm thiệt hại cho những nhà làm thiệt và đột hại cho những nhà ăn dùng.

Vì vậy bồn công-ty phải nhom các nhà nghiệp hộ ở Trung-kỳ; mà tính cách trừ nước-mắm già. Khi ấy bồn công-ty với những nhà nghiệp hộ đã lập tờ hiệp đồng (Contrat) trong ngày 18 juillet 1919. Những tờ hiệp đồng này đã chú sách (Enregistré) tại Saigon, cuối tháng Décembre năm ấy, những nhà nghiệp hộ lớn đều có ký tên; chỉ còn sót một ít nhà nhỏ mà thôi, những đều yêu ước trong tờ ấy là :

I. — Những nghiệp hộ nước-mắm phải chịu giao những nước-mắm cho bồn công-ty thay mặt mà bán trong một hạng mười năm.

II. — Những nghiệp hộ chịu trả cho bồn công-ty ba phần trăm 5% theo số bạc bán đại-lý.

III. — Chẳng có khi nào mà các ông

Nghiệp-hộ đặng dùng bán hay là giao cho người đại-lý khác bán, những nước-mắm của mình làm ra, trong kỳ hạn của tờ này. Nếu có làm như thế thì phải bồi thường sở tồn thiệt hại cho bồn Công-ly Liên-thành, và Công-ty này được phép buộc các ông Nghiệp-hộ ây phải chịu tiền đại-lý 3%, cứ tính theo kỳ hạn còn dư lại, kể từ ngày bội-ước đến ngày mäng hạn tờ này, và tính số nước-mắm của các nhà ây là làm ra trong các tháng trước, theo thời giá mà suy tính;

IV. — Bán đại-lý đây chia làm hai cách :

1º — Cách bán đại-lý theo giá nhứt định.

2º — Cách bán đại-lý theo thời giá.

V. — Bồn Công-ty bắt luận khi nào đều được hưu ước trong hàng, còn những người chủ nước-mắm đã ký tên sau đây thì không được lấy cớ gì mà hưu ước trong hàng đặng.

VI. — Bồn Công-ty chịu lanh lây sự gian hiềm về sở phí tồn hao; mà làm cho tuyệt hêt thứ nước-mắm già sở phí về sự ngần ngừa, kiện thưa ây thi về bồn Công-ty chịu hêt cả.

Bồn Công-ty lập tờ hiệp đồng ây chủ ý là :

1º — Lây tiền hué-hồng đặng làm sở phí và tiền phòng bị mà tính cách trừ nước-mắm già cho tuyệt :

2º — Ngừa sự người ngoài quát-mãi, xâm chiêm lợi quyền trong nghệ-nghiệp của mình.

3º — Ngừa sự trong các nhà nghệ tranh bán phá giá nhau, làm cho giá mua nước-mắm càng ngày càng rẻ, thì nghệ làm nước-mắm càng ngày càng suy, mà chất nước-mắm càng ngày càng xấu, rót lại cũng hại cho việc sanh-kết và việc vệ sinh của người Annam ta vậy.

Bọn làm nước-mắm già ở Saigon, Chợ Lớn, thay vây liên rù nhau mặt ước đê-chê (tây-chay) nước-mắm của bồn công-ty. Nghĩa là không mua những nước-mắm của bồn công-ty làm, và đừng bán đại-lý. Rồi bồn công-ty phải lập đại-lý để bán trong Lục-inh.

Trong năm 1918 bồn công-ty cũng vì sự đê-chê ây mà bị thất lợi, còn chúng nó cũng vì sự nước-mắm già ây mà bị tù phạt tiêu tạng.

Ti hiệp đồng nay chưa thi hành được là vì :

1 — Trong lúc có giặc thì việc kêu hùn thêm vốn chua thành, không dư tiền mặt mà hưng mua những nước-mắm của các nhà nghiệp hộ đã làm hiệp đồng với bồn Công-ty.

2. Các người Annam ra lãnh bán Đại-ly ây phần nhiều là vốn ít buôn đỡ không đặng vững bền.

Vậy nay bồn Công-ty phải kêu hùn thêm vốn đặng :

I. Là hưng mua nước-mắm của các nhà nghiệp hộ đã làm hiệp đồng với bồn Công-ty:

2. Lập một sở Thiết-nghiệm (Laboratoire) riêng ở Saigon, để coi nước-mắm mà bán cho được đúng luật, trước giữ cho nhà buôn khỏi bị cang về hình phạt; sau giữ cho mà dùng khỏi bị hại về việc vệ-sanh.

3º — Lập lòn-sau (dépôt) trong các hụt và buộc người đại-lý cho có đủ cớ tin cậy chắc chắn.

4º — Bồn công-ty đã lập cuộc ướm-detect tại Hội-an (Faifo) ở Trung-kỳ là nơi tiện lợi về việc tóm ướm-detect lầm. Bồn công-ty đã có dật theo kiểu hàng Tàu: như xuyên, lanh, trùm, nhiều, địa v.v. Không thua chi hàng Tàu, mà giá cũng thiệt rẻ.

Vậy nên bồn công-ty phải kêu hùn thêm vốn mà cái lương tiền bộ, thêm

nữa đặng đủ hàng cho phường có lòng ái quốc dùng thê hàng Tàu.

12º — Bồn công-ty săn có tiệm nhánh ở Hội-an, là xứ có nhiều hàng thô sản xuất cảng: như tơ, quê, đường, trà v.v.

Bày lâu việc buôn bán thô hóa ây phân nhiều về tay kiều thương cá. Nay bồn công-ty kêu hùn thêm vốn đặng mờ thêm việc buôn hàng thô sản cho lớn, đặng có thê xuất cảng được.

13. — Bồn công-ty có trữ bán những hàng người Bắc-kỳ ta chè tạo, song những hàng bắc (hàng Tonkin) tiêu về Namkỳ bây giờ thì số nhiều cũng còn về tiệm China buôn, vì nó có tiệm cái ở Chợ Lớn và Tonkin, lại có tiệm nhánh ở Namkỳ và Nam-van, nên thê nó mua bán được mạnh, Bồn công-ty kêu hùn thêm vốn đặng lập tiệm nhánh ở Bắc-kỳ, cho việc giao dịch trong Nam-Bắc luồng kỵ của nhà buôn ta được mạnh.

14. — Qua năm tới đây thi đên kỳ bò thăm tuyển cử bàn Quản-ly những người hiền ngò nên vồ hùn mà dự cù hội đồng quản-ly, trí cử tư sự (Directeur, caissier) đặng lo việc cải quản trong công-ty cho mau phát đạt.

15. — Chiêu theo quyết nghị ngày 31 Mars 1919 những phản hùn mới được tính lời từ tháng đóng bạc và được tính lời theo với phản hùn cũ một bức, ây là những quyền lợi cho người mới vồ hùn.

Trong đồng bào ta ai có lòng nhiệt thành muôn giúp việc buôn bán của người Annam, thì nên giúp cho bồn công-ty, vì bồn công-ty là một hằng buôn (Anonyme) ròng của người Annam, chù hùn hơn 300 người, người nam hàn bắc hàn và người Nam-kỳ đều có vồ hùn nhiều, thành lập đê hơn 13 năm nay, thật là một cái đoàn-thê về việc buôn bán của người Annam ta đã được to lớn vững bền hêt, vậy xin đồng bào ta hét lòng giúp cho bồn công-ty trong lúc này đặng cho có đủ sức mà tranh đua trong đường thương chiến.

Nghị-trưởng hội đồng quản-ly : (Le Président du Conseil d'Administration)

NGUYỄN QUÝ ANH.

Cà tiếng kêu dân Nam-việt

Chúng ta sanh trưởng nhâm nơi phuộc địa dẫu ít nhọc công cũng no ấm thê nhỉ; bởi đó cho nên, chúng ta mới chẳng màng trường công-cô, mới đê cho Khách-trú thong thả chen vào mà thủ đại lợi của ta; song Khách-trú là kẻ bội-án, trên đê không vì Đại-pháp rộng dung, dưới lại chẳng niệm tình chũ-khách. Ghe phen, chúng ta cũng muốn vùng vây cho khỏi tay trung gian nó, nhưng ngạc vi trong Đồng-bang ta: kẻ giàu không hay ra cửa, người trí hoặc thiểu tu bồn, hoặc mắc chung quan; còn ngạc một đều nữa là hai phe không tin cậy nhau, chẳng coi sự liêng lạc đoàn-thê là trọng, cho nên đường công-cô hóa ra hè trê.

Nói cho phai, trong ít năm nay, đã thấy đồng-bang ta, kè xướng ra lập hội này hủi nọ, kè lại nỗi tiệm nhỏ, quán to mà chen lấn chút đinh trong đường ấy. Tuy rằng Khách-trú khi đồng-bang ta chẳng có đủ sức chi mà cạnh tranh với chúng nó, vì sức nó muôn, sức minh không mệt, nhưng mà chúng nó là kè xem rộng thấy xa, biết e một ngày kia, việc nhỏ hóa lớn, sức yếu nên mạnh cho nên chúng nó càng ngày càng thắc mắc dày đoàn-thê lại, rồi chúng nó

ý sức, hiếp đập con buôn ta, bạc đài đồng-bang ta bán buôn với nó. Kìa hấy xem cuộc chúng nó tây-chay hàng-hóa Nhựt-bản, thì biết chúng nó lợi hại là đường nào, biết sự đồng tâm, đồng chí của nó mạnh là đường nào!

Xưa nay, Đồng-bang ta, chịu sự sung sướng đã quen, ít tra cạnh tranh cho nhoc, nên dầu Khách-trú hùng hiếp chúng ta thê nào trong đường công-cô, thi chúng ta thang-trách bờ thù rồi cũng bỏ qua đặng, chờ như ngày nay, Khách-trú lung lăng thái thảm khi bạc chúng ta trong nghè buôn bán lại làm nhục cho giòng giống ta nữa.

Nguyên vì, mới đây, tại Saigon, bởi cờ một tên Khách-trú tăng giá trà-phe, nên Đồng-bang ta rủ nhau không thèm đến tiệm nó nữa.

Ó Đồng-bang nghĩ coi: Nhà-nước Đại-pháp rộng tinh cho Khách-trú vào ra thong-thả mà sanh-nhai trong nước ta, lại cho chúng nó phục tùng một luật với ta, nghĩa là đồng-hưởng quyền lợi trong nước ta như Đồng-bang ta vậy; còn chúng ta dãi chúng nó như nghĩa bà-con, chúng nó muốn làm chi tự ý, chúng nó thủ lợi: lớp chở về Tàu, lớp đê lại mà kinh-dinh sự-nghiệp, chúng ta lại đem đòn-bà, con gái mà gả bán cho chúng nó đem về Tàu mà làm lợi

nước lợi nhà cho giòng giống nó, và chúng ta còn ủng hộ cho nó được thái-bình trong nẻo thương trường nữa. Nói tắt một đều: chúng ta là chủ, chúng nó là khách, mà theo cách chúng ta hậu đài chúng nó không khác nào chúng nó là thầy, còn chúng ta là trò. Đường ấy, mà chúng nó cũng chưa vừa lòng, chúng nó muốn sao giết ta trong trứng, đòn cội thuở còn non. Mới đây, chúng nó lại ra yết thị tại Chợ Lớn, cấm đồng-bao nó buôn bán với ta; chúng nó xui bọn lính Chiec di Tây về ghé Saigon, đánh phá một quán nhựt-báo của ta.

Đồng-bang nghĩ coi, còn nhục nào lớn hơn nhục nầy, nếu ai nghe việc ấy mà chẳng buồn, chẳng giận thì trong mình người ấy chẳng có máu Annam rồi. Má buôn, mà giận rồi phải làm sao cho đã nư?

Thiết nghĩ, Đồng-bang ta bây giờ ra cạnh tranh trong đường công-cô với Khách-trú, không khác nào, 5 năm trước, thầy Đại-pháp ta ra chiến đấu với Đức-quân. Hiện kim, Khách-trú đã có sẵn sàng dây thân-ái, dây đoàn-thê, có sẵn sàng khi dụng, còn Đồng-bang ta thi không ngờ trước, không có tạo sẵn vật chi cho nhiều, lại thiếu chử đồng-tâm. Má thuyền Đại-pháp ta nhờ có khí hùng, nhờ có bến chí đã đánh đồ Đức-tặc được, còn Đồng-bang ta đây là học trò, há chẳng biết bắt chước thầy sao? Hưởng chí, chúng ta thuộc về một chủng-lộc, khi xưa cũng nức tiếng hùng anh trong cõi Viễn đông này, nay lại còn nhờ Nhà-nước Đại-pháp ủng hộ, đường ấy mà chúng ta gấp cơn phong ba nầy, ngồi làm tai diếc, mặt ngo, chẳng trò tài ra sức, thì há chẳng hổ với tổ tiên ta, há chẳng thận với thầy Đại-pháp ta sao?

Ấy vậy, ở Đồng-bang, ta hãy đồng tâm đồng chí, bỏ hết những việc nghĩ kỹ xưa nay, chung vốn đắp đường công-cô cho chóng hầu giúp nhau trong con bối rối nầy.

Đã hay rằng: Lưỡng hổ tương đấu, tất hối nhứt thương, như trong cuộc cạnh tranh quyền-lợi nầy, chúng

ta cũng biết trước rằng, nếu chúng ta hiệp ý tuyệt-giao thương-mãi hàng-Tàu, thì lúc ban đầu sao sao cũng sao nhiều việc bất tiện cho ta, song phải xét kỹ rằng: nếu chúng ta bớt dùng một vật không cần kíp, thì chúng ta cần kiệm được một số tiền; nếu chúng ta biết cố gắng trong cơn thắt ngặt nay mà châm lo tạo những vật chúng ta thường phải dùng, thì có lo chi chẳng trù đãng Khách-trú. Còn nếu như nói việc bắt cập, lo chẳng kíp, thì Đồng-bang hãy tập dùng những đồ ngoại quốc khác mà thế đỡ trong lúc này.

Đồng-bang hãy nhớ, phảm muôn việc ở đời, khó là tại lúc ban sơ; nếu chẳng chịu cực tròng cây, sao cho có ngày hái trái.

Xin Đồng-bang hãy thầm xét lấy, hãy mau mau hiệp tâm hiệp lực đãng châm lo làm, làm sao cho đẹp mặt Việt-Nam, tinh làm làm sao cho nở mày Bai-pháp.

Longxuyên le 30 Août 1919.

Nhãm với bạn đồng-bang

Chúng tôi đang vinh-hạnh mà hay tin rằng đồng-bang ta trong sáu tháng nay cũng đã đồng lòng để-xướng tuyệt giao thương-mãi với khách-trú mà vẫn hối quyến lợi cho bến sò. Các Châu-thành lớn nhỏ thảy đều chung vồn lập cuộc mua bán cùng nhau chẳng chịu đền tiệm khách-trú nữa; thật là một cơ-hội hạnh-phúc của dân-tộc ta vô cùng.

Áy vậy tôi xin nhắc bạn đồng-bang ta trong mây làng mây chợ và chò nào có trường học nên đèn nhà in Imprimerie de l'Union mà mua sỉ các thứ giấy viêt mực, đồ dùng về văn-phòng từ bìu nhứt bảng mà bán ra cho đồng-bang ta dùng, khời đèn khách-trú mà mua mát. Văn nhà in Union là một nhà in rất lớn tại Saigon, và lại của người Annam ta làm chủ, giá rẻ hơn các chò.

Đồng-bang ta hãy xem tiệm của M. Bùi-quang-Nho mà ngày nay đó sộ tại hụt Beutre đó là sở dĩ trước hết cũng khời ra mà bán đủ các thứ giấy viêt mực và

các thứ sò, sách, thơ, tuồng, truyện chữ quốc-ngữ mà nêu. Hưởng ngày nay là ngày của đồng-bang ta tuyệt giao với khách-trú, binh vực nhau mà làm ăn thì lại càng dễ hơn ông Bùi-quang-Nho khi mới sáng tạo.

Áy vậy mây tiệm Annam ta đây đang lo lập ra nên gởi thơ mà thương nghị với M. Nguyễn-văn Của, Rue Catinat 155, 157 Saigon, giá rẻ hơn các chò là có ý giúp sức cao đồng-bang ta buôn bán mau thành vượng.

Kè các món hàng tại nhà in:

Papier pot blanc,
Papier réglé,
Cahier couronne,
Crayons ordinaires,
Crayons extra noirs,
Crayons couleurs,
Règles,
Boîte de craie conique,
Papier couleur,
Papier parcheminé,
Cahiers d'écritures « Filament » № 1.2.3.4,
Boîtes de plumes rondes № 3.4.5,
Gomme pour encré,
Gomme pour crayon... « Apis »,
Encre noire en courtines,
Encre noire en litres, 1/2 litre et 1/4 litre,
Encre à tampon sans huile,
Enveloppes petit format,
Papier à lettre réglé,
Porte-plumes,
Papiers buvard,
Encre violette en pondre,
Petits carnets,
Registre pot réglé 2 mains,
Registre pot réglé 3 mains,
Couleur « Iris » pour écolier,
Cartable,
Sacochette pour écolier avec rabat,
Ardoises encadrées 21 × 31,
Crayons d'ardoises,
Couleur en boîte,
Enveloppes pour cartes de visite format
55,
" " " format 48,
Cahiers cartonnés réglé, quadrillé,
Cahiers d'écriture « Godchaux » № 1. 2. 3.
4. 5.
Gomme arabique,
Picelle, pelote de 50 grs,
Epingle, boîte de 100 grs.
Encre bleu black « Stephens » 1/8 de litre,
" " " 1/4 "
" " " 1/2 "
" " " le litre,
Encre communicative violette 1/4 de litre
" " " 1/2 "
Copie de lettre,
Plumes métalliques.

Văn Uyên

(Variété littéraire)

Xem người rời nhãm lại ta.

Xem người rời lại nhãm thân ta.
Tuổi bằng xuân xanh tác chả già.
Danh I éc còn âu tranh thê sự.
Tang bông nào nại súc phù ba.
Chàng tra mai-cúc đồng xào lá.
Quyết nhụm bá-tòng hạ mát da.
Là khó là không trong thùy thô.
Chèo xui mát mái hát bì ha.

TRƯƠNG-QUAN-HIỆU.

Bộ y tiền vận.

Thầy người thôi lại nhãm quanh ta.
Mái tóc còn non chưa đèn già.
Lặn lội sức còn tuân hãi đảo.
Nội chiêm chí ngáng chôn phong ba.
Hô-tang ít đẽ bùng bôi mặt.
Chi-kí nhiêu mơ xạ ướp da.
Cái khó cho rằng ai cõng khó.
Mang thân Tao-hóa dẽ gì ha.

TÂN-TẠO

Một bước gian hồ tự thân.

Gian hồ đay trái bằng nào sai.
Tri kỷ trông mông bước lật bài.
Tư trợ tánh dùa trang phú túc.
Cô thân bụi nhúm kè trán ai.
Nghèo nấm dứa chợ đánh ngơ lấp.
Gàu ở đầu non hiêm vàn lai.
Thầy thê ngán ngẩm thảm hòi thê.
Có ai thầy khó giúp liên tay.

Liên tay ít có kè nào mà.

Phải khó phải lao quí lụy cà.
Một chữ một đồng. nè? phải biết.
Một công một lượng. đẽ? chỉ ha.
Ít ai có biết thương chôn thô.
Nhiều kè hay Ioan thứ hạt gá.
Ráo hét đường đời rồi nghĩ thử.
Có không chẳng nhẹ bạn dâng ta.

TRƯƠNG-QUAN-HIỆU

Bộ y tiền vận.

Gian hồ cảng bước nghỉ cảng sai.
Cơm té cơn vui lúc lạt bài.
Thương ghét khổ phân ngoài miệng thê.
Ngọt bùi chi thâu tầm long ai.
Chi còn nấm thóc săn còn đâu.
Hè vắng hơi động, ngọ vắng lai.
Cai thê trải qua cười hột lụy.
Đói no ngày tháng cày đôi tay.

Đói tay chịu nhạc độ thân mà.

Sương tuyêt giùm tối mây mặt cà.
Tango tiêu giúp lời áu vắn thê.

Nghệt nghèo sốt gạo có chàng ba.
Không mảng nước mắt chồn rơi thô.
Chờ tướng lời thang phung khóc gà.
Ngán ngẩm nhơm tình cơn lát bước.
Hồi ai chi; ta hồi lòng ta.

TÂN-TẠO

HƯƠNG TRUYỀN

(Echoes)

Trong gương mà sợ

Bà kia ở làng Nam-phò, mỗi buổi được một đứa đày tớ ở miến nhà quê đến. Nhà bà vòn nhà quyền quý, có lâm khí dụng như đồ sành xưa, ghé đá, trướng liễn thêu, càn và tam sự, v.v. chưng đầy, xem rực rỡ lâm. — Khi nó mới đến thời bà chủ giao phản nó kéo xe, gánh nước, và chỉ ở nội dưới nhà bếp thôi; nhưng đôi khi cũng có sai cát việc vặt khác ít nhiều, thời nơi nhà trên nó cũng được vào ra báu hạ mà nó thích lên nhà trêu lâm, dẫu không kêu gọi nó cũng lên luôn. Mỗi khi kêu nó lên nhà trên thời nó chỉ ham nhìn đồ trầu-thiết hết cái này qua cái kia rờ rít nhâm nhia trót buổi; rồi đứng sừng ngay đó mà quên cả việc người ta cần đeo mình.

Một hôm, nhân người cháu bà đi vắng đèn một tuần; không ai sai vặt, bà mới kêu nó vào mà giao thêm cho nó một việc nữa, là mỗi đèn khi gán đì ngồi chờ, bà lén nhà trên mà thắp nhang ở nơi bàn thờ « Bòn mang ».

Đen tối ấy, khi chín giờ, nó lên thắp nhang thắp xong thời thấy nó lật đặt đì thẳng zóng vào bức vách rồi thấy nó và đầu vào đánh cột, bong nó hép la vang nhà muôn kêu chao ôi, chao ôi!!

Cả nhà chạy đèn thời thay bó chiu vào gầm phản mà la cảng to lâm. Hoàng hốt không biết cớ gì, nắm chun kéo ra thời nó vừa run vừa khóc mà thưa rằng: « Bảm có ma! » — Ma đâu? « Bảm ở trong kial » miệng vừa nói mà tay trỏ vào một bức gương dựng rát to để khít bức vách. Khi ấy cả nhà mới rõ là: Bóng nó là ma. Vì nó chưa khi nào thấy cái gương cho nên nay thay mình mà không biết, lại ngờ rằng ma. Ôi! thê thời sự kiện thức nên cẩn, kèo mà lâm khi đê trí não thành vật vô-dụng.

Đoàn thiên tiêu thuyết

Chuyện một nhãm xương hòn

(Tiếp heo)

Nhân kíp thông thả, hòi ra mới biết rằng: Kui tôi ở trong phòng văn ra đi, thời một hối người Cô tôi vào phòng tôi xem tôi có ăn uống gì không, thày tôi chèo xe đều mắt: Nhàn tìm kiêm khắp chung rồi lại tìm được cá cái thơ trong giặc mộng chép lại đẽ tại dưới gòi, đọc xem thày sự tình minh bạch, lạy làm lạy làm; nhưng nhận ràng chữ tôi viết thời còn nghi ngờ đèn kíp khi tìm được cái nguyên-thơ thời mới thích nghi, mà lạy làm một sự rõ ràm.

Còn nút mây đều con tóe gái thuật cho tôi nghe thời rành rành không sai. Thật vì thê mà nàng phiến náo đau ôm.

Từ đó mà tin tức cũng tuyệt chi được gặp nhau trong hồn mộng mà thôi.

Tôi vào lớp lưu học ở trường được 2 tuần, một hôm đang xem sách trên lầu, ở đâu có con chim én trắng bay vào phòng liệng quanh một hối lầu, kêu tiếng chát chiu sâu thẳm, rồi lại đậu trên mùng tôi. Tôi toan lại bắt, thời nó bay bồng, lại liệng quanh một hối rồi đèn đậu vào vai tôi, ríu rít kêu sâu, rồi lại bay đậu

trên mùng tôi. Tôi thay lạ châm nhìn, thời nó càng kêu nghe ra dạng buồn bực, cháu chen lâm. Kêu rồi lại bay, chỉ trong phòng tôi mà bay vòng quanh; nhìn cho lâu thời thày nó bay quanh thành hai cái vòng tròn, nhận cho kỳ thời rò là nó bay ra hình Liên-hoàn.

Nó vừa bay, tôi vừa nhìn ước chừng 5 phút, thời con mài tôi loạn lạc trí khôn tôi mê-lí, lán lán thay tôi tăm mù mịt chỉ có cái bình Liên-hoàn ày nó sáng hoắc dăng trước mặt, đâu còn nhò sau hiện to, bắng cái nón lán đèn cái nong cái nia, rồi bồng nhiên có một người con gái thật đẹp đứng vào trong một cái vòng. Ông cháu ôi. Mặt phuogn mà nga, rò ràng là Cô đứng trong tôi mà buôn bực ra ý muốn nói, mà chia khôn.

Tôi mừng hết sức mới nhảy vào vòng ày với Cô, nhảy một nhảy thoát vào một vòng khác. Áy là hai người ở trong hai khoảng vòng Liên-hoàn; khi vào trong vòng mới biết vòng ày toàn băng sảnh, đá dầy, như hai bô, sáu lút bụng, trong đựng toàn băng nước trà thơm ngát, Vừa trèo lên, ý muôn qua bốn vòng kia, với Cô ta. Vừa trèo men-men, bò chun lên, thời thày chính giữa chôn hai vòng trèo giáp nhau có hai ông già đầu bạc da mồi; Âu mặc rát phú quý, một ông cầm

một nhãm tò đò, một ông cầm một cuộn sách, đang ngồi bàn luân cùng nhau chuyện gì không biết. Vì thày thê cho nên tôi không dám trèo qua bên vòng kia; núp xuồng mà rinh xem thời hai ông cứ ngồi mãi đó, nói với nhau sự gitoi không nghe, nhưng chỉ thày cả hai ông ra dáng tiệc nói hối hận cứ nhăn mày rồi lại nghiên rắng; Còn Cô nhìn tôi, tôi nhìn Cô, muôn lại gán mà hiêm vì hai ông kia ngăn trở. Giận lâm, tôi định nghĩ cứ đi cản qua bên kia; Vừa sắp bước lên, thời bồng thày Cô ta hiện ra một bộ xương trắng toác, nhảy chom lên, vỗ chụp hai ông ày nhào lăn. Giết mình, té ra mình đang ngồi dựa vào bà, mà trước mặt hiện ra ào cảnh ày.—Con én bay xoet ngang trước mặt bay ra cửa sổ, vào giữa đám mưa bụi, rồi bay vào cụm hoa lê lán mắt. Chỉ còn phường phát nghe tên kêu rúi-rúi-rúi-rít như tiếng dịch đêm thu! Nghe rát chúa chan. Vừa bối hối một mình, nghe có tiếng gõ cửa.—Một người nhà đèn thăm, hòi ra thời mới hay là Cô Tô-dán-Tuyêt đã tạ thê, cách hai hôm rồi.

Nói đèn câu ày thời bạn tôi bồng lán ra mà khóc ngặt mà không nói gì nữa. — Đò dậy mà kiêm lời vù úy rồi lại chuyện trò, hòi đèn mày mà già xép

bò bên, thời mới thay cái thơ xép « Phương thang » và cái bóng của Cô ày đưa ngày xưa. Xem văn, nhìn bóng, tôi vòn một người ở ngoài vòng, mà thày những bài-nghìn thương tiếc; rồi lại nghĩ đèn câu nói của ông Cao-tăng đã kè trên kia mà khieber phục lời diệu ngộ của thuyền-cơ, thật là mây lối dù hệt sự trạng tinh cảnh về sau; tiếc rằng ông ta không đem hét àu ài cảnh ngữ ày mà ào-hoa ngày đó làm thành một giấc mộng li-ky để giải thoát hai vòng tròn ấy hóa nên đôi mặt mini-kính chờ bợn tài tử, dai nhân soi chung mà lại đẽ cho nó hóa thành cái Liên-hoàn vây người tình si vào đó. Đến khi nhảy ra khòi thời đã năm đất vòng nhâm xương trắng cứu cái bờn nghìn năm.

Nghe hét ngành ngọn đáo đuôi, tôi tính rù bạn tôi cùng vé mà anh ta chưa chịu nói tăng anh vòn người văn sĩ, ngâm vịnh vòn thường là; dám xin anh vì em nghĩ cho một bài văn iê, thời liền dây tôi lại đột ném nhang gọi là « trùng diệu (1) Mái-ôi ».

Né lòng tri kỷ, khôn lè chối từ, đáp rằng: Tôi học thức thiền bạc, lại vung nghệ ngâm vịnh thi văn, dám dám lành chữ văn sì của anh ban cho: Vâ bày giờ trời gác iôi đường còn xa e ròn ngôi không tiệm. (Còn nữa)

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây này dọn dẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn
hết trong Đông-dương này

LẬP RA TỪ NĂM 1865 HỘI TRƯỚC CỦA ÔNG HOLBÉ và RENOUX

Nay ông L. SOLIRÈNE, nhứt hạng bào-chê sư, kè nghiệp

Ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ Lục-châu chư quan-tử
có cần dùng thuốc tây xin hãy gởi thơ cho tiệm thuốc này mà mua, thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn DUỐC-TÁNH LUỢC-BIỆN đã xuất bản rồi. Ai muốn xin thì viết thơ cho ông Solirène, ngài sẽ gởi cho không.

Tin Đông-dương

Nhất

Xe lửa hai người

Sáng hôm nọ chuyên xe sang, từ Huê ra Đông-hà, khi xe đi qua khôi cầu Giả-viên, cán phải một bà lão hơn 50 tuổi. Bà ấy đi gánh nước, khi đi qua đường tránh thời vừa xe chạy gần khít, tiếng còi kêu vang tai mà bà ấy điếc nên không nghe cứ đi như thường cho nên phái thiệt mạng.

Ngày rằm tháng bảy

Rằm tháng bảy là một ngày tết-é rất lớn của người Trung-hoa. Hôm ấy tự bòn chùa bộn quát của tứ bang cho đèn các phô phường của các Khách-trú, nơi nào cũng hương chong đèn rạng, cúng lạy nghi-ngúc, nghi-người, suốt đêm nghe tiếng pháo nổ vang tai.

Nghé rằng khi cúng xong, bao nhiêu lễ-phẩm, đều đem bỏ-thì cho các người bắn khói cá.

Làm chay ba ngo

Từ hôm 12 cho đến hôm 14, ở làng Lại-thê, có đám chay rất lớn của cụ lợn Đông-các-Tôn làm để cầu phúc cho các tiên nhân.

Suốt ba hôm ấy biết bao là lăn xe, đầu ngựa cùng tiếng người đi xem tập-nập đầy đườn, iỏi vè của Thuận-an. Có chay đàn và múa bông vui lâm.

Ba ngày ấy, các chợ bán rau và đồ trái rất mắc, người mua n hiên quá đèn nỗi hét sách, nhà thường không mua nồi mà ăn.

Trinh-thám tiêu-thuyệt

(Tiếp theo)

Mi tường rằng thủ hạ mi cứu mi chẳng sao? Không không ở già, tao cho mi biết trước. — Hãy nghe, bọn bây ở đây sáu đứa giữ nó, llop thì đi cho các tàu khác bay đậm bắt thằng kia..... Còn nó cũng khó mà vượt vò bờ đậm. Chắc sao nó cũng chết. Nếu chúng ta không bắt nó thì nó sẽ chết chiêm như một con mèo con người ta hiện dưới rạch. (Lý thật Bình-kiết-Tùng cũng tưởng vậy). Lúc ấy người luôn lòng trông. Người đã đỗ mưu rất kỹ lưỡng chờ Bá-Bon, người nghĩ chắc sao Bá-Bon cũng phải nhọc sức mới đoạt đậm chiết lầu. Mà biết nó có làm thành việc chắt g? Ban sơ Bình-kiết-Tùng còn lo sợ, song khi người thày yêm liêm không có tin tức bắt Bá-Bon báo đèn chiết Phí-lanh-Lộ, nên người đã có hi vọng. Bây giờ người mới quyết định bộ-hạ người đã thành-công, liệu Bá-Bon đã lên bờ bên Lộ-vận i ôi.

Theo lệnh của Văn-bá-Trí, Nạp-bình-kiết-Tùng phải bị trói treo trên trính, như bộ-hạ người khi này vây và sáu người canh giữ một bê. Văn-bá-Trí vẫn có lòng sợ Bình-kiết-Tùng, vì nó hăng nghe danh người và chắc sao cũng không khôi tay người, và khi nó nghe người đèn bên hồ È-ri-è thì lại càng sợ hơn nữa! Người ta

e bắc tảng nô lầy làm máng mà thày Bình-kiết-Tùng, Bình-kiết-Tùng đáng sợ, vé ay nô.

Nó nói với bọn nó rằng: Nếu ông Sa-lò-môn-dò hay ta bất động thà g khôn nay thì người bằng lòng lâm. Trong một giờ nữa chúng ta lây neo, thả ra khơi, và xù từ tháng này, ta đã chè ra một cách rát hay đậm đưa nó vé quê, tao tường t hàng khôn trước khi chèt hì kinh hải v ô-cùng, sô-sết không xiết; Nó muôn làm m một người anh-hùng đứng đằng, nó sẽ hết cái tánh cang đởm, khi nó bị buộc vào họng súng thân-công, và nó mới thay s ự chèt đền lán lán khi ngồi súng đòn roi.

Nó dứt lời nghe vò-tay vang rộ, bọn ẩn cướp máng thay giờ đau đớn của Bình-kiết-Tùng hâu đèn, mới dắt nhau đi kiêm những rú-ru Quí-ký, và nhặt-âm tròn tâu trong phòng Bá-Trí mà chúc mắng!

Cách một giờ, tên đầu đậm dày lây neo v à chạy ra khơi, vía khi sự chạy, bồng nghe đòn g sau có hai tiếng tu-hít hồi. Ấy là khau-hiệu của các tên nhỏ trao el o chiết

Nam-kỳ có một TIỀM HOA CHƠN-DUNG CỦA M. NGUYỄN ĐỨC-NHUẬN

Họa thật tinh xảo, vẽ giống tat không sai mày nào, đã có hơn hai chục bài khen tặng trong các báo chuong. Thợ vẽ có bằng cấp tốt nghiệp và 3 cái bằng cấp đầu xảo. Hình vẽ dễ tăm năm, không phai chút nào.

Chu vi Lục-châu muôn vē, xin gởi hình chụp đèn, hoặc viết thơ hồi, tiệm này sẽ gởi cho một tờ cáo-bach, có cất nghĩa rõ cách vẽ, thước tăt và giá tiền rành rẽ.

Gởi hình, mandat hoặc thơ xin để bao như vầy:

M. NGUYỄN ĐỨC-NHUẬN,
No 28 Boulevard Paul-Bert.—Saigon.

Chạy dây đèn

M. Trần-quang-Nghiêm chủ tiệm Lực-thab-khae-sạn có lanh chạy dây đèn kíp cho nhà hoặc tiệm nào muôn dùng đèn kíp.

M. Nghiêm tinh tiễn công và tiễn dây rẽ bón lèi, tường chàng nơi nào dám tranh giásanh với M. Nghiêm. Một đèn nêu biêt là dây của M. Nghiêm gắn vò vách kíp, thì chủ còn mướn compteur nhà đèn mà thôi. Cộng tiễn mướn compteur t lại với tiễn công gắn dây mới là thày iõ M. Nghiêm tinh rẽ.

Annam mới lập tiệm muôn chạy đèn kíp, khuyên tiễn M. Nghiêm.

Báo "NAM-PHONG"

MÔI THÁNG XUẤT BẢN MỘT KỲ

Giá :

Trọn năm.	4\$00
Sáu tháng.	2 00
Mỗi số.	0 40

Phi-lanh-Lộ rằng nó có việc cản kíp thông truyền:

(Sau sẽ tiếp theo)

Nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa

Nếu chư vị muốn mua một cái nhà máy xay lúa theo kim thời và lại toàn hảo, chạy đậm 5-10-15-20-30-50 hay là 100 tấn cùng la hòn 100 tấn gạo trắng mỗi ngày (24 giờ).

Nếu chư vị muốn bàn tính giá riêng đậm mà lập hoàn thành một cái nhà máy xay lúa, đủ nhà, nền đúc, ráp máy, cùng chạy đèn kíp ván ván, nói tắc một điều nghĩa là chạy được.

Nếu chư vị muốn cách dễ trả tiền và thi hành cho gấp các việc của chư vị sai khiến, thì nên đến tại hảng.

Bonnefoy & Cie

Đường d'Ormay mà suy tinh và hăng này sẽ chỉ các đều cần ích cho, hoặc đưa coi kíp thử (bản đồ) cùng giá tiền.

Có nhiều giấy tờ làm bằng có rằng đã có chịu cho nhiều chỗ thành trụ rồi.

Pháp-Việt Khách-lâu

(HÔTEL DE FRANCE)

Nº 157 Rue Catinat Saigon

HUỲNH HUỆ KÝ, QUẢN LÝ

Kính cung quý ông quý bà rõ, tôi là chủ tiệm ngù Nam-hồng-Phát Saigon, nay tôi cũng làm quản-ly tiệm ngù Pháp-việt Khách-lâu số 153-155 đường Catinat, tôi mời sửa lại cho vừa ý quý ông và quý bà, phòng rộng mát, sạch sẽ, có đường sắt, ván gỗ, nước trà và có chỗ tắm gọi thong thả, xin quý ông quý bà thừa dịp đi Saigon, ghé lại tiệm Pháp-việt Khách-lâu mà nghỉ, thi tôi sẵn lòng tiếp rước qui ông qui bà luôn luôn.

Giá tiền phòng

Ngoại hạng	24 giờ	1\$60
Hạng nhứt	24 "	1 40
nhì	24 "	1 20
ba	24 "	1 00

Tại nhà in "Imprimerie de l'Union" có bán sỉ và bán lẻ các thứ thơ tuồng và sách vở kề sau đây, vị nào muốn mua xin viết thơ cho M. Nguyễn Văn-Của, Directeur de l'Imprimerie de l'Union 157, Rue Catinat Saigon. Vị nào mua sỉ thi sẽ có được tiền huê hồng.

1 Tam-quốc diễn nghĩa de I à 31	Mỗi cuồn	0\$40
2 Hí long de I à 11	"	0 40
3 Phản trang-lầu de 7	0\$20	à
8 \$030 .		
4 Ngũ-hồ bình-tay de I à 9	"	0 40
5 Giá đâm de I à 12	"	0 30
6 Thuận trị quá giang de I à 2	"	0 40
7 Tùy-dương de I à 2 .	"	0 40
8 Tương vân quang de I à 2 .	"	0 40
9 Long đỗ công-án de I à 4 .	"	0 40
10 Hòng-trung-đuyn de I à 4 .	"	0 40
11 Mai-lương-ngọc de I à 4 .	"	0 40
12 Nhạc phi de I à 27 .	"	0 40
13 Tiết đình sang chinh-tay de I à 11 .	"	0 40
14 Tam hạ nam-dương de I à 5 .	"	0 40
15 Truyền-dời xưa .	"	0 50
16 Tam-tự-kinh .	"	0 50
17 Văn tiên .	"	0 40
18 Nam-kỳ phong tục de I à 2 .	"	0 40
19 Sù-công de I à 2 .	"	0 25
20 Thoại-khanh chau-tuần .	"	0 30
21 Nam nữ hòn-nhơn de I à 2 .	"	0 40
22 Lãm sanh xuân-nương .	"	0 30
23 Lãm-sanh lâm-thoại .	"	0 30
24 Phụng-kiều lý-đặng .	"	0 35
25 Nhị-nhập tử-hiếu .	"	0 30
26 Vạn-huân-lầu de I à 6 .	"	0 40
27 Trần minh khố-chuối .	"	0 20
28 Tứ-dàn tử-thú .	"	0 10
29 Thiên-Hương .	"	0 30
30 Thạch-sanh lý-thông .	"	0 30
31 Tuồng Tam-quốc quá ngũ-quang .	"	0 40
32 Tuồng Tam-quốc Tam-cô-thao lư .	"	0 45
33 Tuồng hóng-thần .	"	0 40
34 Kim-Vân-Kiều .	"	0 60
35 Kiều-phú .	"	0 20
36 Trương-ngô-thơ .	"	0 35
37 Tuồng Sơn-hậu .	"	0 50
38 Câu-hát-góp .	"	0 30
39 Hát-huê-tinh .	"	0 25
40 Tuồng Nhứt-diện nhị-diện de I à 3 .	"	0 20
41 Thơ cha mẹ dạy con de I à 2 .	"	0 25
42 Trần-trã-hôn .	"	0 30
43 Giải-buồn .	"	0 40
44 Chiêu-quán công-hồ .	"	0 30
45 Lang-châu-thơ .	"	0 30

PHARMACIE SHANGHAI

TRÔNG RĂNG VÀ THAY CON MẮT

M. TRIỆU-CƯƠNG, CHỦ NHƠN Ở ĐƯỜNG MARINS, SỐ 188 CHỢ LỚN VÀ Ở ĐƯỜNG BOULEVARD GALLIÉNI, SỐ 3 SAIGON

Bồn Dược Phòng có trữ bán nhiều thứ thuốc rất nên thắn hiệu đều có dùng cái nhẫn « Con Bướm-Bướm » làm tin, chư ví vị có mua thuốc của tiệm tôi, hảng nái cho được cái nhẫn « Con Bướm-Bướm » mới là thiết thuốc của tiệm tôi, kéo lầm thử giả uống vào thêm hại;

Bồn Dược Phòng có gởi thuốc tại nhà M. THÁI-KỲ-SƠN, ở đường Pellerin, số 23—Saigon, bán giùm y giả của tiệm tôi, chư qui-vi ở trong Luc-Châu có cần dùng thuốc của tiệm tôi. xin viết thư cho hay, sảng lòng gởi cách Contre remboursement (Nghĩa là đem tiền đến nhà thơ mà lãnh thuốc). Còn tiềngори về thân chủ phải chịu.

SHANGHAI BỒ HUYẾT YẾN SƠ VẸ
THẬN HOÀN

(20) (Thuốc bồ thận linh thắn hiệu)

Theo đời Văn-minh này trong xã hội của Đồng-bào ta từng có tiếng khen cho thuốc trị bệnh nhiều món dã hay, lại lịch tri yô cung, và các Lương-y trong các nước cũng àm chứng chắc cho ta phuong thuốc Trithận này là một phuong qui-là trong việc tráng dương, nếu binh các chứng thuốc Thận rất nên dè dặt, theo thuốc này mà tri những là: Tâm, Thận bất giao sanh chứng chiêm bao Di-tinh, nếu đề lâu ngày đường Ngọc-quan hư xương mông hoài biến ra chứng Tré-khi đau-giải, dùng thường thuốc này thi tráng hỏa cho mang mòn, ấm nơi thận thi túc thi mạnh giỏi:

1.— Huyết khí suy nhược, tinh thần hao kém, ăn uống không dặng, giao cấu không nỗi, mộng-mị di-tinh cùng là đòn bá lạnh no i từ-cung, đòn-ông tinh huyết hư nhược nên mới chậm có con, dùng thuốc này công hiệu hơn hết, sức mạnh hơn tinh chắc của các loài cá, và ấm thận thi hòn súc Lộc-nhung, thiết là bồ thận hạng nhứt trong hoàn cầu:

2.— Bàn hoảng tho thấp, nhiệt sanh chứng lật trè, ngủ lâm, mới thi dài gắt, lâu thi bài hoái đòn điệu, hay là bối đau sang đặc mà uống nhiều thứ thuốc hại độc, làm cho phát ti-vi hao thận phủ, dùng đến thuốc này cũng năng bồi bồ chơn ngươn, tiêu trừ các chứng bệnh:

3.— Mỗi lụng mỗi gối, nhứt tê xương cốt, đi đứng có dấu không vững vàng, các chứng thuộc về cuộc chơi bời quá độ khiến tinh-thần bỗng rúng, dùng thuốc này trở nên mạnh mẽ;

4.— Ti vị hư khí huyết hao kém, hay mệt bay mỏi đêm khuya, thường hay sòng bển bởi tích trè nhiều, ăn uống không tiêu, dùng đến thuốc này năng khai vị kiện ti chau thận an ổn;

5.— Dòn-bà con gái đường kinh nguyệt hư huyết kinh vàng đợt ngưng trê đóng khói huyết sắc bầm, sanh chứng xích dài ha, bách dài hạ, đường kinh trời sục không chứng, khi ít khi nhiều, nơi âm mòn hư lanh, dùng đến thuốc này rất hay vô cùng;

6.— Những người già cả, thận hư mang mòn hỏa kém, hay dài đêm, xương cốt mỏi mè, dùng đến thuốc này rất cố tinh bồi thận, đầu già tuổi cao cũng mau có con thiết là thuốc bồ thận rất nên công hiệu.

Như vị nào có mấy chứng đã kể như trên đây, thi mau dùng thuốc hoàn này, trong một ngày sẽ thấy hiệu nghiệm chẳng sai, uống luôn cho dảng 3, 4 ngày, các binh đều hết, mà lại mạnh mẽ hơn xưa, thận thê tráng kiên, như mấy ông già, dù-cả khi huyết đậm suy, tinh thần hao kém, ăn uống chẳng đặng, bình hoán liên lèn, như uống thuốc này cho thường, thì ăn uống mau tiêu, da thịt minh mang, thèm súc sống lâu, già trở nên trẻ, còn trẻ thêm sức mạnh, mau có con, thật là một phuong thuốc bồ-huyết rất hay và trong hoà-cầu.

Chư qui-vi có mua hảng nái cho dảng hiệu PHARMACIE SHANGHAI và cái nhẫn « Con BƯỚM-BƯỚM » mới là thiết thuốc của Bồn Dược Phòng kéo lầm thử giả mạo.

CÁCH DÙNG: Tối trước khi đi ngủ uống một hoàn, uống với nước muối hay là nước trà, dùng luôn luôn đến khít trong minh che thiết mạnh.

THIẾT GIÁ:

Mỗi hộp hai hoàn..... 1 \$ 00

XA-BONG MAT-XAY

Tất bằng các thứ Xa-bong Một-may
thiết bén trong Nemhì mà giá rõ hơn

Hiệu con chim Ae-là

HAO-VINH Công-ty

(HÀN ANH)
166 Mr, Rue Lafèvre, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS

LA PIE

LỜI KHUYÊN

(Conseil)

Chẳng những là thuốc điều Diva là thuốc tốt nhất, sự ấy ai ai cũng rõ, mà lại không sự đơn thuốc ấy một cách kỷ lưỡng, đến đây không còn một chút nhả nào trong đó, nên hút nó dù dâng không hề bình hoạn. Bởi đó trong chư-tôn ai mà biết lo ngừa bình hoạn ai hay sợ đau chứng mấy người ghiền thường bị, thì khá mua thuốc điều Diva mà hút đừng thêm thuốc khác.

Có bán trong các tiệm hàng xén và quán cafe.

BANQUE INDUSTRIELLE DE CHINE

TRUNG PHÁP THIẾT-NGHIỆP
AGAN HÀNG

ĐẠI-PHÁP NẮC DANH CÔNG
TY TU, BỒN 45 TRIỆU QUAN

Hội trưởng quản-ly: ông André Berthelot
—Chánh Tổng-ly: ông A J. Pernotte

Chánh hội sở tại Paris, số 74 đường Lazare
Chánh hàng ngánh tại Pékin (Bắc-kinh)
tại Trung-quốc.

HÀNG NGÂN TẠI Shanghai, Tiên-Tsin
Hongkong và Saigon.

Có đặt Thông-quán (Correspondants) khắp
toàn cầu, nơi các xứ phiền-thanh.

Chủ hàng: TẠI PHÁP-QUỐC.—Société Générale pour développer le Commerce et
l'Industrie en France (Thương-mại kinh-nghệ
ban bố đại công-ty).

Tại Luân-Đôn: ANG-LA.—Hàng London
County et Westminster Bank £. D.

Tai Niêng nước: (New York Huê-Kỳ). —
MM. Redmond et Co.

Hàng ngánh Saigon
8, quai de Belgique và 2, rue d'Adran

Tính toán các thứ sò sách nhà Bán.
Tính tiền (đủ thiếu) bằng phiếu cho vay
đồng bạc đồng (piastres) lời hai ly 2%.

Tính tiền (đủ thiếu) bằng tiền quan
(francs) có thể thối lai bằng phiếu vay, hoặc
căn cứ bằng các thứ tiền tại Pháp-quốc,
lời hai ly rưỡi (2 1/2%).

Tính tiền gửi vào Caisse d'Epargne
(Kho Tiết-kiệm) hoặc bằng tiền quan (francs),
hoặc tính bằng bạc đồng (piastres). Về cách thức
xin đến hỏi thăm.

Gửi tiền có định lẻ, hoặc tính bằng tiền
quan (francs), hoặc tính bằng bạc đồng
(piastres). Về giá bạc và cách thức, xin đến
thông-nghi.

Trả nợ thế có tiền đầu (Escompte) và
lành đòi nợ các giấy tờ về việc thương-mại.

Sang giấy chịu nợ (traites), phiếu nợ (chèques.) hoặc sang giấy nợ tại các xứ phiền-thanh.

Cho hay và thi hành các việc cho nhà
buôn-nợ (Bourse) ăn chung các nơi.

Cho mượn tiền trước mà phải thế chun
hàng hóa cùng là ván khé.

Tổng-ly
A. BERTHIER.

NHÀ HÀNG Nam-Thuận-Phát

LÊ-VĂN-LÊ, ké nghiệp
đường Pellerin-Espagne số 69—SAIGON
Kinh,

Mời viên-quan quý-khách thừa nhận
nhà hàng tôi hưng-tửu và dùng bữa
trước là đang vừa ý quý viên sau giúp tôi
nên việc.

Từ ngày vào kinh nghiệp, tôi đã sửa sang
nghỉ tiết và sắp đặt mọi việc lại như mới.
Chẳng những vật thực đủ mồi đủ vị, cách
dấp dài quý-khách rất trọng hậu.

Tôi lại có lập riêng một phòng, để khi có
qui-có bà vào ngồi dùng bữa hoặc giải
bát cho xứng đáng.

CÓ MỘT THỨ NÀY MÀ THƠ

(It's a que-lai)

Có một thứ rượu Rhum mang
nắng hay trữ bình-tét, nồng-lanh
lâm cho tì-vi, tiêu-lắp hay trữ bình
vết nhược và thiên-thời. Rượu này
rất dai-danh, thiên-hu rất chung
và lại tốt hơn các thứ rượu Rhum
khác.

Hay coi cho kỹ kèo lâm thứ
như phai-nai-cho phai coi ve co dai
nhan-trang như hình kiêu diat
ve ben-day.

Có bán tại các tiệm bán đồ tạp-

TRẠI THỌ-MỘC CHẠM VÀ CÂN

Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

Tại chợ Lái-thiêu, đường Abattoir

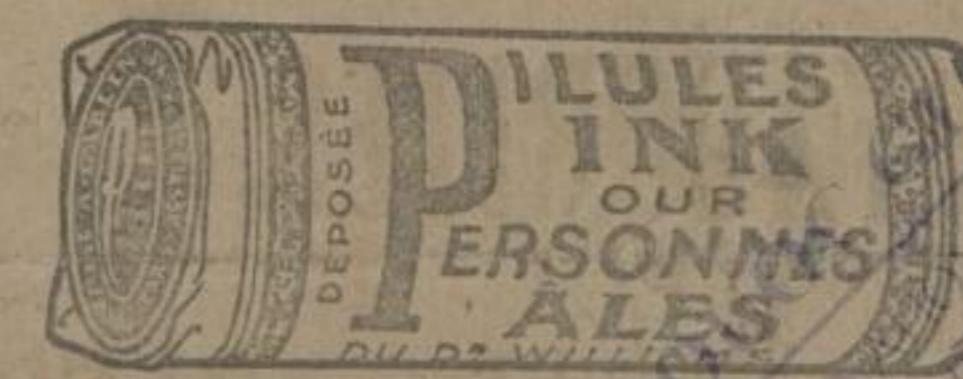
Trại tôi dùng toàn cầm-lai, trắc, gỗ đồng
các món theo kiêu kim-thời.

Bản lùn ~ mặt cầm-thạch, thành cầm hay không
mặt gỗ liền bốn kiêu.
Bản tròn ~ mặt cầm-thạch, thành cầm hay không
mặt gỗ liền, bốn trù, một trù.

Bản lùn 12 trù, bản rượu, bản Salon, bản
iet.

Tủ áo, tủ rượu, tủ thờ cầm hay chạm
vàng ba, hai, một, vân, vân.

Qui ông muốn đặt xin gởi kiêu hay là
đến tại nhà tôi tựa mua đồ có sẵn.

MẤT TRÍ KHÔN (NÃO-BÌNH)

Sự mất trí và não-bình bởi nơi não-cán
có bệnh. Ai mà có bệnh ấy chẳng chí thi
kip phải lẩn-lộ. Thậm chí ngày kia đi chơi
rồi về quên lửng cái tên của mình, quên
đến chỗ ở chỗ ăn; nếu vẫn chẳng có ghi
chép mà đè hờ trong túi, có lẽ phải xa quê
lạc kiêng mà chờ?

Muốn cho khỏi mang cái bệnh dữ tợn ấy,
thì phải dùng một thứ mỉnh được hay hổ
huyết hiệu là Pilules Pink (Bồ-holan linh-don.)

Những người đón ông đòn bá mang bệnh
khí-huyết, muốn cho khương cường
tráng kiên như anh em chúng bạn vậy thi
chẳng khó gì. Một phải uống thử thuốc
Pilules Pink này là thứ bồ-huyết bồ-cán
thương-dâng hay lâm. Thuốc Pilules Pink
nó làm cho mình nhiều máu, làm cho khí
huyết tinh-anh, làm cho hung-yang cân
bộ. Uống nó được lâu thì minh sẽ dặng
mạnh giỏi sức khỏe luôn luôn, cho đến đời
sẽ lấy làm lạ sao mà mưu-manh giỏi như
này kia!

PILULES PINK

(Bồ-holan linh-don)

Trong các tiệm thuốc có bán, có trứ
tiệm thuốc của ông de MARI et LAURENS
Pharmacie de Normale, Saigon.

Mỗi hộp giá là 3 quan 50; 6 hộp 17 quan 50.

PRIX: 3 fr. 50 le flacon, chez tous les pharmaciens.

XÁ-BÔNG MẠT-XÂY

BÉN

Túi lâm rỗ lâm

Hiệu con Rồng

HÀO-VINH Công-ty
(HÀNG ANNAM)

985 bis, Rue Lefèvre, Saigon

AGENTS EXCLUSIFS

SOCIÉTÉ DES TABACS

DE L'INDOCHINE

(Đông-dương Yên-diệp Công-ty)

Tư-bản: 8.000.000 fr.

Chính sở Công-ty tại PARIS

Sở Cai-trị và công-xưởng tại HANOI

Đen-diển trồng
thuộc lá tại

KIM-XUYÊN và VĂN-KHÊ

Hiện có những thứ sau đây gởi bán trong các hiệu:

XÌ-GÀ.

NINA.

Thuốc chua vân:

COQ (Con gà)

FAVORITES.

MÉTROPOLES

vân vân

Và thứ thuốc lá vân, chiêu khách, hiệu

PAGODE (Cái chùa)

Thuốc vân:

KHOÁN CHẤT THỦY

(Nước mắm kim thạch)

VICHY

PHAP-QUỐC-TUYỀN

VICHY CÉLESTINS

Có bán ngay tại ve

Trị bịnh đau Throat-pain, đau Bàng-quang, đau Phong —
Tháo-lan-bệnh (Rét) — Đau mày chớ lát-léo,

VICHY GRANDE-GRILLE

VICHY HOSPITAL trinh thương ti, truong nhiệt

Hãy cai chảng để già mạo, khi mua phải chỉ cho trùng
nhà nước của mình muốn dùng.

VICHY-ÉTAT ĐIỀU TÈ

SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối ấy mà ra. —

Có hộp và co ve.

PASTILLES VICHY-ÉTAT

mỗi khía ăn cơm rồi uống chưng, 2,3
hoàn thi đê tiêu hoa.

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT

dùng đê cho mình don nước xit
(Mỗi-khi-chết).

Cách làm mau té tiền

Viết thơ cho Hàng Annam, Hào-vinh Côngly, 146 bis Rue Lefèvre, tiền gởi contre-remboursement (cách tiền trao của hảng nơi nhà dây thép) một hộp một trăm ve dầu Essence de menthe, hiệu Lò-Tiên, tốt nhất rong cỏi Đông dương, giá là mươi lăm đồng (15 \$ 00) mà thôi. Về hàn lẻ lại cho trong vòng quen lớn mội ve bài cát (0 \$ 20) — mỗi ve lời 5 sa, một trăm ve lời 5 đồng bạc.

Bán một hộp lời 5 đồng bạc, mươi bop lời năm chục, một trăm hộp lời năm trăm đồng bạc!

Viết thơ đi, đừng bô qua dịp làm té tiền, uồng lầm. Bang đầu lời ít zas lời nhiều, bắn buôn quen thói, lâu giàu chẳng bao lâu!

Cho không! Hãy coi chok ý. — Kể từ ngày nay một trăm người nào gởi thơ đến mà mua dầu trước, Hàng Annam Hào-vinh Côngly sẽ vui lòng

gởi cho không một kilo xábông mạt xay thiệt, hiệu ngựa môt súng. (La Licorne), tốt nhất trong rài Đông Dương hay là một ve dầu thơm

Essence pour Lotion : Eau de Cologne, Quinine, soin coupé đê làm đê một lit các thứ dầu thơm ấy). tùy thích ai muốn thứ nào cũng được.

Hãy viết thơ mau đi, đừng bô mỗ cơ hội làm té tiền uồng lầm :

Hàng Annam, Hào-vinh & C.
146 bis Rue Lefèvre Saigon
Kính dâ.

CORDONNERIE CHAPELLERIE TONKINOISE
GRAVURE SUR MÉTAUX ET MARBRES

NGUYỄN-CHÍ-HÒA

SAIGON — 83, Rue Catinat, 83 — SAIGON

Tiệm ĐÓNG GIÀY của tôi làm theo kieu Langsa kim thời.

Tôi làm kỹ càng và thiệt tinh bắng các thứ Da bên tây hết và tinh phái giá không mất, chô không phải như chô khác làm pha Da-xấu mà bán rẻ.

Tôi có bán nhiều kiều nón Casque thiệt nhẹ và chắc, lợp bằng Ni-xám bô Trắng và Vàng

Tôi cũng có thợ giỏi khắc Con-dâu Bảng-dồng chạm Mô-bia đá Cẩm-thạch đê mà.

Có sẵn Sách Mẫu (CATALÔ) đủ kiều và các thứ màu da gởi đến cho Qui vị lựa.

BÁN-SỈ CÓ GIÁ RIENG.

NGUYỄN-CHÍ-HÒA Kính mời.

PHẢI DÙNG THUỐC BỒ VÀ TRỊ DÀM
THIỆT HIỆU LÀ

ELIXIR TONIQUE ANTICLAIREUX

Của ông lương-y GUILLIÉ

Từ lâm mươi năm nay thuốc ELIXIR có chđ
đường của quan lương-y Guillié lấy làm thần hiệu
trong những bịnh HỨ PHẾ, đau trong Ti Vị, đau
nơi TRÁI TIM, ĐAU GẦN, ĐAU MÌNH, RÈT VỎ
DA, hoặc CHỐI NƯỚC, ĐỊNH KIỆT, ĐỊNH HÓA,
ĐỊNH CÙM, GHÉ CHỐC NGOÀI DA và bệnh có
TRUNG LẠI TRONG BUNG.

Ấy là một thứ THUỐC XỎ rẻ tiền và rất hiệu
ngiêm lâm cho HUYẾT RA TINH KHIẾT. Những
bịnh gốc bởi BÀM hay là MẶT phải ra thì uống
đó hay lâm.

Bất kì thuốc trị đàm nào mà không có dấu xđ
tên PAUL GAGE thi chờ dùng.

LẠI CÓ MỘT THÚ

THUỐC HOÀN XỎ

não cũng rút trong thứ Elixir Tonique Anticlaireux
của quan lương-y Guillié.

Cháu chέ trù thuốc này là nhà PAUL GAGE FILS, nhó hàng
bảo ché y sinh, đường CREMELLEGI GERMAIN mòn bờ số 3,
& tại đô thành PARIS.

VÀ TRONG CÁC DƯỢC PHẨM SẢN CÓ BẢN

Có Một Minh Nhâ Nay Có QUYỀN
THAY MẶT CHO NHÀ ĐỨC SỨNG VÀ LÀM XE MÁY
TẠI THÀNH St-Étienne

Mà thôi!

Hàng F. MICHEL, CAFFORT Successeur ở đường
SAIGON Gatinaat Số 58

Có Bán HÙNG
đủ thứ và đủ kiều. Bì,
THUỐC, ĐẠN, XE-MÁY, BỒNG-HỒ
và đồ NỮ-TRANG. Bồ đã tốt lại giá rẻ
Lục-Châu muốn mua vật chí thi xin đê thơ như vậy;
M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 36 rue Catinat. — SAIGON.